

Kolektory słoneczne – osiedle Radogoszcz Zachód, Łódź, fot. F. Wielgus

DZIAŁALNOŚĆ SŁUŻB OCHRONY ŚRODOWISKA

1. DZIAŁALNOŚĆ WIOŚ

1.1. Działalność kontrolna

1. W 2009 r. zgodnie z zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska kierunkami działalności kontrolnej, kontrole prowadzone przez WIOŚ w Łodzi skupiały się, podobnie jak w roku ubiegłym, na następujących problemach:

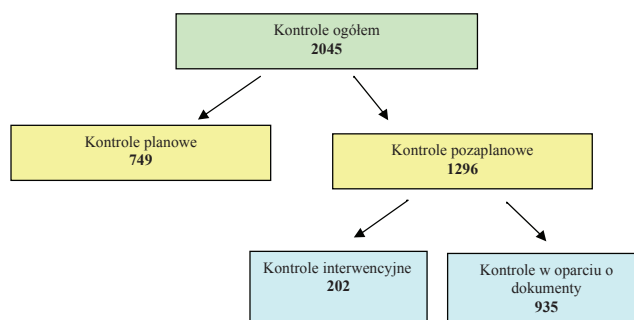
- ocenie przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego,
- kontroli w zakresie wdrażania dyrektyw i decyzji UE,
- ocenie postępowania z odpadami, w tym nadzorce nad składowiskami i spalarniami odpadów niebezpiecznych oraz prowadzącymi działalność w zakresie zbierania i transportu,
- kontroli w zakresie spełniania wymagań dotyczących redukcji zawartości siarki w paliwach ciekłych,
- kontroli w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących substancji kontrolowanych,
- kontroli podmiotów objętych ustawą o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- kontroli zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- kontroli podmiotów uczestniczących w międzynarodowym obrocie odpadami,
- kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu podlegających ocenie zgodności,
- ocenie realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska,
- ograniczaniu uciążliwości związanej z ponadnormatywną emisją hałasu,
- kontroli obowiązków wynikających z ustaw o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej,
- kontroli jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalacje w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR),
- kontroli podmiotów w zakresie wynikającym z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Rejestracji, Oceny, Udzielania Zezwoleń i Stosowanych Ograniczeń w Zakresie Chemikaliów (REACH),
- kontroli podmiotów w oparciu o dokumenty przesłane do WIOŚ.

2. W roku 2009 zrealizowano 5 ogólnokrajowych cykli kontrolnych, w ramach których przeprowadzono:

- kontrolę podmiotów prowadzących instalacje do produkcji klinkieru cementowego – 1 instalacja,
- kontrolę instalacji do intensywnego chowu trzody chlewnej – 5 instalacji,

- kontynuację kontroli składowisk odpadów komunalnych objętych obowiązkiem posiadania pozwolenia zintegrowanego – 18 instalacji,
- kontrolę przestrzegania przepisów REACH – 15 instalacji,
- kontrolę instalacji do spalania paliw o nominalnej mocy > 50 MW- 10 instalacji.

3. W 2009 r. w ewidencji WIOŚ znajdowało się 4176 zakładów, z których skontrolowano 1500. Ogólna liczba kontroli wyniosła 2045 w tym: planowych 749, pozaplanowych 1296, w które zostały wliczone kontrole interwencyjne w ilości 202 i 935 kontroli przeprowadzonych w oparciu o dokumenty.

4. W przypadku 859 kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska. W związku z powyższym WIOŚ w Łodzi podjął m.in. następujące działania pokontrolne:

- wydano 723 zarządzenia pokontrolne,
- skierowano 1 wniosek do organów ścigania,
- nałożono 140 mandatów karnych na sumę 49 000 zł,
- wymierzono 37 kar za okres trwania naruszenia na kwotę 684 821 zł,
- odroczone 1 karę na kwotę 165 501 zł,
- rozłożono na raty 3 kary w kwocie 79 508 zł,
- wydano 40 decyzji o kosztach kontroli na kwotę 39 613 zł,
- wydano 29 decyzji w ramach działań dyscyplinujących podmioty, w tym 17 wyznaczających termin usunięcia naruszeń.

5. W toku przeprowadzonych kontroli sprawdzano zakres przestrzegania wybranych Dyrektyw UE. Zgodnie z powyższym stwierdzono, że do największej liczby zakładów odnoszą się przepisy ramowej dyrektywy w sprawie odpadów 2006/12/WE, a w następnej kolejności dyrektywy:

- 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych (znowelizowanej przez Dyrektywę Rady 94/31/WE),
- 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych,
- 91/271/EWG dotycząca ścieków komunalnych,
- 2002/49/WE odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu,

- Rozporządzenie nr 1907/2006 PEiR w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemi-

kaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów.

6. Szczegółowe zestawienie dyrektyw przedstawia tabela VII.1.

Tabela VII.1 Szczegółowe zestawienie dyrektyw

Dyrektywa/ Rozporządzenie UE	Opis	Liczba zakła- dów w ewi- dencji WIOŚ	Liczba zakła- dów skontro- lowanych	Liczba kontroli w których stwierdzono naruszenie
2008/1/WE	W sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli	192	77	56
2004/101/WE	Zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, z uwzględnieniem mechanizmów projektowych Protokołu z Kioto	42	6	-
99/32/WE	W sprawie redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach płynnych	13	11	3
94/63/WE	W sprawie kontrolowania emisji lotnych związków organicznych powstałych wskutek magazynowania paliw i ich dystrybucji z terminali do stacji obsługi (LZO)	404	6	3
2001/80/WE	W sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł spalania paliw	17	8	7
99/13/WE	W sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych z zastosowaniem rozpuszczalników organicznych w pewnych zakładach i instalacjach (LZO)	56	13	11
2000/76/WE	W sprawie spalania odpadów	2	2	2
94/62/WE	W sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych	352	135	26
99/31/WE	W sprawie składowania odpadów	93	38	35
91/689/EWG	W sprawie odpadów niebezpiecznych (znowelizowana przez Dyrektywę Rady 94/31/WE)	718	180	76
2006/12/WE	Ramowa dyrektywa w sprawie odpadów	3528	615	454
Rozporządzenie nr 1013/2006 PEiR	W sprawie przemieszczania odpadów	12	6	5
2002/96/WE	W sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego	17	17	10
2000/53/WE	W sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji	70	67	68
86/278/EWG	W sprawie ochrony środowiska, a szczególnie gleb, przy stosowaniu osadów ściekowych w rolnictwie	73	19	14
2006/11/WE	W sprawie zanieczyszczenia spowodowanego niektórymi substancjami niebezpiecznymi odprowadzanymi do środowiska wodnego	18	17	12
80/68/EWG	W sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem przez niektóre substancje niebezpieczne	6	2	2
91/271/EWG	Dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych	172	71	61
91/676/EWG	Dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego	58	13	10
2000/14/WE (zmieniona dyrektywą 2005/88/WE)	W sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (zmieniona dyrektywą 2005/88/WE)	65	23	17
2002/49/WE	Odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku	181	66	31

Dyrektywa/ Rozporządzenie UE	Opis	Liczba zakła- dów w ewi- dencji WIOŚ	Liczba zakła- dów skontro- lowanych	Liczba kontroli w których stwierdzono naruszenie
87/217/EWG	W sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu	22	3	3
2006/66/WE	W sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów	109	-	-
75/439/EWG	W sprawie usuwania olejów odpadowych	94	5	4
96/59/WE	W sprawie usuwania polichlorowanych bifenyli i polichlorowanych trifenyli (PCB)	32	2	2
Rozporządzenie 2037/2000/WE	W sprawie substancji zubożających warstwę ozonową	171	58	16
Rozporządzenie 842/2006 PEiR	W sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych	56	56	12
96/82/WE	W sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (zmieniona dyrektywą 2003/105/WE - SEVESO II)	84	39	4
Rozporządzenie nr 1907/2006 PEiR	W sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów	126	109	4
90/219/EWG i 98/81/WE	W sprawie ograniczonego stosowania mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie (zmieniona przez dyrektywę 98/81/WE - w sprawie zamkniętego użycia mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie)	-	-	-
2001/18/EC	W sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie	-	-	-
166/2006/WE	W sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń	175	28	6
2004/35/WE	W sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu	4	4	4

7. W toku prowadzonej działalności w 2009 r. wydano:

- 102 informacje o stanie środowiska w zakładach ubiegających się o środki z funduszy unijnych,
- 50 zaświadczeń o terminowym uiszczeniu kar,
- 13 potwierdzeń efektów ekologicznych dla potrzeb funduszy ochrony środowiska,
- 26 zaświadczeń o przestrzeganiu norm ochrony środowiska dla potrzeb konkursów ekologicznych,
- 30 zaświadczeń o spełnianiu przez obiekty przepisów ochrony środowiska – w tym dla

24 sklepów sprzedających środki ochrony roślin.

8. W roku 2009 zweryfikowano 11 raportów dotyczących emisji CO₂.

1.2. Laboratorium

W skład Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi wchodzi laboratorium w Łodzi oraz trzy laboratoria w delegaturach: w Sieradzu, w Skierniewicach oraz w Piotrkowie Trybunalskim. W laboratoriach prowadzone są badania dla potrzeb:

- monitoringu i oceny stanu środowiska,
- kontroli podmiotów gospodarczych, w tym będących potencjalnym źródłem nadzwyczajnych zagrożeń środowiska,
- likwidacji skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska,
- realizacji zleceń klientów.

Wszystkie laboratoria wykonują pełny zakres badań wynikający z zagrożeń i potrzeb na terenie działania laboratorium. W ramach podstawowych działań wykonują badania wskaźników fizyczno-chemicznych, bakteriologicznych i biologicznych w próbkach:

- wód powierzchniowych, wód wglębnych oraz wód opadowych,
- ścieków,
- powietrza atmosferycznego (imisja),
- gazów odlotowych i składowiskowych (emisja),
- pyłów (emisja),
- odpadów przemysłowych i osadów ściekowych.

Dodatkowo w laboratorium WIOŚ Łódź wykonuje się pomiary hałasu komunikacyjnego i przemysłowego oraz promieniowania elektromagnetycznego.

Wykonywanie szerokiego zakresu badań analitycznych dla różnych potrzeb i w różnych próbkach umożliwia laboratorium posiadanie nowoczesnej aparatury kontrolno – pomiarowej.

Baza laboratoryjna obejmuje następujące (główne) wyposażenie:

- chromatografy gazowe – detektory: FID, ECD oraz MS,
- chromatografy cieczone – detektory: UV, DAD oraz fluorescencyjny,
- chromatografy jonowe (firm Altech, oraz Dionex),
- spektrometry absorpcji atomowej: z atomizacją płomieniową i bezpłomieniową (kuwety grafitowe),
- spektrometry ICP,
- spektrofotometry UV/VIS,
- analizatory ogólnego węgla organicznego, azotu organicznego i BZT₅,
- automatyczne stacje pomiarowe powietrza atmosferycznego - automatyczne analizatory: warunków meteo (temperatura, prędkość wiatru oraz kierunek, wilgotność, ciśnienie atmosferyczne, nasłonecznienie i opad deszczu), O₃, CO, NO_x, pył PM_{2.5}, PM₁₀, SO₂ oraz BTX,
- manualne poborniki pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀,
- wagi analityczne, konduktometry, tlenomierze, pehametry.

Tabela VII.2 Ilość analiz wykonanych w laboratoriach WIOŚ Łódź w 2009 r.

	Ochrona powietrza	Ochrona wód	Ochrona gleb	Gospodarka odpadami	Ochrona przed hałasem	Ochrona przed PEM
Liczba pobranych próbek pierwotnych ogółem:	49510	4811	122	15	-	-
Liczba wykonanych oznaczeń ogółem:	74293	183720	4936	596	-	-
- w ramach monitoringu ogółem:	63880	60848	993	0	-	-
- w ramach kontroli ogółem:	2065	1527	42	8	-	-
- w ramach akcji związanych z nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska	0	0	0	0	-	-
Liczba wykonanych oznaczeń ogółem w ramach prac zleconych i badań własnych	8348	121345	3901	588	-	-
Liczba stanowisk pomiarowych	-	-	-	-	142	59
Liczba pomiarów	-	-	-	-	3376	70
Liczba pomiarów warunków meteo	-	-	-	-	4692	52

- mierniki hałasu, pola elektromagnetycznego oraz wiele innych.

Tak nowoczesny sprzęt obsługiwany jest zgodnie z przeznaczeniem oraz z wymogami kontroli jakości. Laboratorium korzysta z certyfikowanych wzorców i materiałów odniesienia, a aparatura jest poddawana stałej kontroli metrologicznej (legalizacja i wzorcowanie).

Fot. VII.1 Oznaczenie rtęci na analizatorze Mercur plus BU, fot. M. Sikora

W/w aparatura ma zapewnione odpowiednie, na bieżąco nadzorowane warunki lokalowe i środowiskowe. Wydzielono pomieszczenia przygotowawcze i analityczne, co umożliwi wykonywanie badań z założoną w metodach badawczych starannością oraz eliminuje wzajemny niekorzystny wpływ.

Baza instrumentalna Laboratorium ciągle się unowocześnia. Przestarzały i wyeksploatowany sprzęt pomiarowy zastępowany jest nowym.

Zakupy do Laboratorium przeprowadzane są w różny sposób. W roku 2009 zakupy sprzętu laboratoryjnego pochodziły z następujących źródeł:

- Norweski Mechanizm Finansowy – zakupy indywidualne Laboratorium,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – zakupy indywidualne Laboratorium,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Europejski Fundusz Spójności – zakupy centralne organizowane przez GIOŚ Warszawa.

W ramach unowocześniania wyposażenia pomiarowego laboratorium WIOŚ w Łodzi złożyło w roku 2008 wniosek o dofinansowanie projektu pt.: „Rozszerzenie działań prowadzonych w ramach monitoringu środowiska realizowanego przez WIOŚ w Łodzi w celu dostarczenia informacji władzom właściwym do podjęcia działań na rzecz poprawy stanu środowiska w województwie łódzkim” ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Środki finansowe otrzymane z dofinansowania przeznaczono na zakup

aparatury do monitoringu wód powierzchniowych i powietrza atmosferycznego.

W roku 2009 nastąpiła częściowa realizacja w/w projektu norweskiego. Do końca 2009 r. do laboratorium zakupiono następujące wyposażenie:

- dwa chromatografy jonowe: ISC-3000 oraz ISC 1000 (kationowo-anionowy oraz anionowy),
- chromatograf ciekłowy Prominence UPLC, firmy Shimadzu,
- analizator rtęci MERCUR, firmy Analytik Jena AG,
- miernik dźwięku, firmy Brüel&Kjær,
- dwa poborniki pyłu zawieszzonego PM10, firmy Tecora,

oraz aparaturę pomocniczą taką jak:

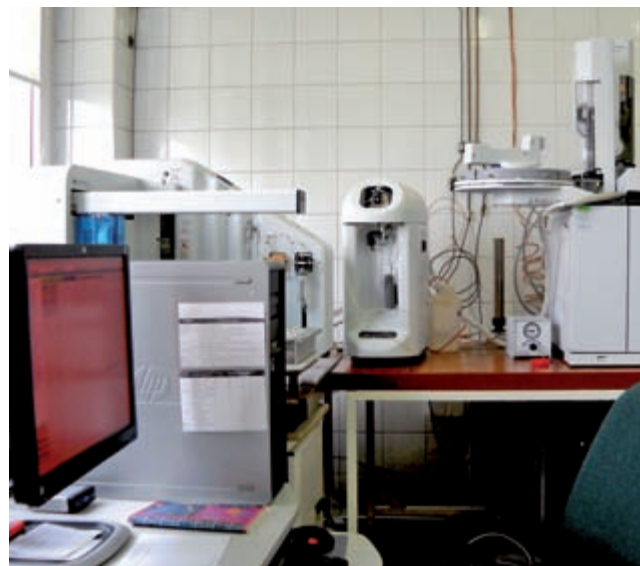
- mineralizatory (mikrofalowy i termiczny), autoklawy oraz jednostkę do destylacji azotu Kjeldahla.

Pozostałe wyposażenie, o które wnioskowano, zostanie zakupione w roku 2010.

Z realizowanych centralnych zakupów organizowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Laboratorium otrzymało następujące wyposażenie:

- chromatograf gazowy z detekcją masową 2010 Plus, firmy Shimadzu,

Fot. VII.2 Oznaczenie pestycydów na chromatografie gazowym, fot. archiwum WIOŚ

- miernik pola elektromagnetycznego firmy Narda,
- 2 poborniki manualne pyłu PM10, firmy MCZ Umwelttechnik,
- 2 poborniki manualne pyłu zawieszzonego PM2.5, firmy MCZ Umwelttechnik,
- automatyczny analizator pyłu zawieszzonego PM2.5, firmy BAM 1020,
- kalibrator przepływu do manualnych poborników pyłu zawieszzonego PM10 i PM2.5, firmy MCZ Umwelttechnik.

- mikroskop odwrócony ECLIPSE Ti, firma Nikon,
- mikroskop ECLIPSE 80i, firmy Nikon,
- mikroskop stereoskopowy, firmy Nikon.

Z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Laboratorium zakupiło:

- chromatograf gazowy 7890 A, firmy Agilent,
- oraz chromatograf cieczowy CMB – 20A, firmy Shimadzu.

Badania oraz pomiary wykonywane są w laboratorium zgodnie z Polskimi Normami, normami międzynarodowymi i udokumentowanymi własnymi procedurami badawczymi. Niezależnie od wyboru sposobu analizy obowiązuje zasada, że badania wykonywane są metodami wiarygodnymi i zwalidowanymi. Walidacja norm i procedur badawczych w laboratoriach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi polega między innymi na określeniu i sprawdzeniu następujących parametrów:

- granicy wykrywalności i oznaczalności metody,
- powtarzalności i odtwarzalności metody,
- niepewności metody,
- badanie odzysku,
- kontrola jakości: próbki powtórzone, karty Shewharta, karty Cusum, karty R oraz ocena błędów przypadkowych i systematycznych.

Podstawową zasadą pracy Laboratorium WIOŚ Łódź jest wykonywanie badań zgodnie z wymaganiami Systemu Zarządzania wg normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005+Ap1:2007 celem osiągnięcia odpowiedniego poziomu wiarygodności wykonywanych badań. Wszystkie laboratoria Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi posiadają akredytację według normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005+Ap1:2007. Zakresy akredytacji laboratoriów zawarte są w załącznikach do certyfikatów wydanych przez Polskie Centrum Akredytacji oraz dostępne są na stronach internetowych PCA (www.pca.gov.pl):

- laboratorium w Łodzi – certyfikat akredytacji PCA Nr AB 590,
- laboratorium w Piotrkowie Trybunalskim – certyfikat akredytacji PCA Nr AB 178,
- laboratorium w Sieradzu – certyfikat akredytacji PCA Nr AB 085,
- laboratorium w Skierniewicach – certyfikat akredytacji Nr AB 593.

W celu zagwarantowania bezstronnych, niezależnych badań Laboratoria Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzą zgodnie system

zarządzania wszechstronną kontrolę uzyskiwanych wyników analiz. Kontrola pracy analitycznej odbywa się zgodnie z zapisami w Księdze Jakości i Księdze Procedur Ogólnych Zapewnienia Jakości.

Laboratoria stosują w rutynowej pracy wzorce referencyjne, kontrolę poboru próbek, wzorce do kontroli jakości oraz analizy próbek o nieznanym stężeniu. Laboratoria uczestniczą również w badaniach międzylaboratoryjnych zewnętrznych, krajowych i zagranicznych. Wyniki tych porównań jak co roku są zadawalające.

O jakości pracy w laboratorium decyduje doświadczony, odpowiednio przeszkolony personel. Zatrudnieni pracownicy laboratorium posiadają wykształcenie i doświadczenie zawodowe adekwatne do wykonywania badań zgodnie z wdrożonymi systemami zarządzania.

Struktura organizacyjna, baza laboratoryjna (wyposażenie pomiarowe i badawcze oraz pomieszczenia) i zarządzanie, spełniają założoną we wdrożonym systemie zarządzania jakość usług badawczych dla klientów wewnętrznych i zewnętrznych.

Fot. VII.3 Wyposażenie automatycznej stacji pomiarów jakości powietrza, fot. archiwum WIOŚ

2. DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W ŁODZI W 2009 ROKU

2.1. Wstęp

W 2009 r. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi był funduszem celowym działającym na mocy ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz Statutu nadanego przez Ministra Środowiska. Posiadane środki finansowe Fundusz przeznaczał na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa, w tym na współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań, realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Organami WFOŚiGW w Łodzi są Rada Nadzorcza oraz Zarząd. Podstawową działalnością Funduszu jest dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Przyznanie dofinansowania następowało na podstawie: „Zasad udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków WFOŚiGW w Łodzi”, „Procedur składania i rozpatrywania wniosków i dofinansowanie zadań ze środków WFOŚiGW w Łodzi”, „Wytycznych do sporządzania wniosków, kwalifikacji i sposobu zaliczania kosztów dla zadania z dziedziny edukacji ekologicznej”, „Wytycznych dotyczących zasad sporządzania wniosków oraz kwalifikowania kosztów dla zadań z dziedziny ochrony przyrody i krajobrazu” a w przypadku dopłat do kredytów zgodnie z „Regulaminem dopłat WFOŚiGW w Łodzi do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki na zadania z zakresu ochrony środowiska.”

W 2009 r. podmioty ubiegające się o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Łodzi zobligowane były do złożenia odpowiedniego dla zakresu zadania formularza wniosku wraz z załącznikami.

Indywidualne decyzje w sprawach przyznania dofinansowania na wnioskowane zadania podejmował Zarząd albo Rada Nadzorcza, w ramach kompetencji wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ze Statutu. Przy przyznawaniu dofinansowania brano pod uwagę wielkość efektu rzeczowego i ekologicznego planowanego do uzyskania w wyniku realizacji zadania oraz możliwości finansowe Funduszu wynikające z Planu Działalności, w tym z Planu Finansowego Wsparcia.

W 2009 r. do Funduszu wpłynęło łącznie 508 wniosków o udzielenie pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji, w tym również promes dofinansowania. Rozpatrzone pozytywnie 402 wnioski, w tym 15 promes dofinansowania. W 10 przypadkach Wnioskodawcy złożyli rezygnację z przyznanego przez Fundusz dofinansowania (w tym z 1 promesy). Ostatecznie zawarto 378 umów. Spośród wszystkich wniosków złożonych w 2009 r. 52 rozpatrzone negatywnie. Nie zakończono procedury rozpatrywania 54 wniosków, w tym: ze względu na uchybienia formalne i merytoryczne - 12 wniosków, z powodu nieuzupełnienia wniosku po negatywnej ocenie formalnej - 22 wniosków.

W 2009 r. Fundusz, podobnie jak w latach ubiegłych, dofinansowywał zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w formie: dotacji, pożyczek oraz dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki.

Pożyczki, stanowiły uzupełnienie środków własnych Pożyczkobiorców do wysokości **90 % kosztów realizacji zadania**. Były one oprocentowane wg stałej stopy procentowej określonej w umowie, ustalonej w odniesieniu do stopy redyskonta weksli obowiązującej w dniu podjęcia decyzji o dofinansowaniu przez kompetentny organ Funduszu, pomniejszonej o punkty procentowe. Oprocentowanie pożyczek mieściło się w zakresie od „s.r.w. – 3,5 p.p., lecz nie mniej niż 1,5%” do „s.r.w. – 0,5 p.p., lecz nie mniej niż 4,5%” w skali roku, w zależności od rodzaju dofinansowywanego zadania. Okres karencji w spłacie pożyczki wynosił do 18 miesięcy od daty zawarcia umowy, lecz nie mógł być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia zakończenia zadania. Maksymalny okres spłaty pożyczki nie mógł przekroczyć 10 lat, licząc od dnia upływu okresu karencji, a dla pożyczek udzielanych na realizację zadań dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej okres ten nie mógł przekroczyć 15 lat.

Pożyczka udzielona przez Fundusz mogła podlegać częściowemu umorzeniu na wniosek Pożyczkobiorcy, pod warunkiem m.in. osiągnięcia zaplanowanych w umowie efektów ekologicznych i/lub rzeczowych oraz terminowej spłaty części kwoty pożyczki wraz z należnymi odsetkami. Umorzeniu nie podlegały pożyczki spłacone w momencie wystąpienia z wnioskiem o umorzenie, pożyczki o okresie spłaty do 1 roku lub spłacone w okresie 1 roku, pożyczki stanowiące krajowy wkład własny Beneficjenta na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięć finansowanych z udziałem bezzwrotnych środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Umorzeniu podlegały także odsetki od kapitału należne za cały okres spłaty określony w umowie.

Dotacje według obowiązujących w 2009 r. „Zasad udzielania i umarzania pożyczek...” mogły stanowić uzupełnienie środków własnych Dotowanego do wysokości:

- **99 % całkowitego kosztu zadania** w przypadku dofinansowania zadań z zakresu likwidacji skutków klęsk żywiołowych oraz katastrof naturalnych,
- **80 % całkowitego kosztu zadania** w przypadku dofinansowania zadań z zakresu edukacji ekologicznej; ochrony przyrody i krajobrazu realizowanych na terenach chronionych; budowy, rozbudowy, modernizacji zbiorników małej retencji, retencji korytowej; budowy i remontów budowli piętrzących oraz innych zabezpieczających przed powodzią i erozją jak również robót konserwacyjnych i zabezpieczających na rzekach województwa łódzkiego; zadań związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii realizowanych w budynkach użyteczności publicznej, a także z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska,
- **60 % całkowitego kosztu zadania** w przypadku dofinansowania zadań z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu poza zadaniami realizowanymi na obszarach chronionych,
- **40 % całkowitego kosztu zadania** w pozostałym zakresie.

Głównymi odbiorcami pomocy finansowej w formie **dopłaty do oprocentowania kredytów komercyjnych** ze środków Funduszu w 2009 r. były osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej, dla których dopłaty stanowiły jedyną formę pomocy finansowej udzielanej ze środków WFOŚiGW w Łodzi. Dopłaty były przyznawane osobom prawnym. Dla potrzeb tej formy pomocy w bankach współpracujących z Funduszem (8 banków) funkcjonował specjalny rodzaj kredytu, którego wysokość zgodnie z „Regulaminem dopłat WFOŚiGW w Łodzi do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki na zadania z zakresu ochrony środowiska” nie mogła przekroczyć 80 % wartości zadania z zastrzeżeniem, iż łączna wysokość kredytu, pożyczki lub dotacji i umorzenia nie mogła przekroczyć 90 % kosztu całkowitego realizowanego zadania.

Kredyty udzielane przez banki w 2009 r. oprocentowane były w wysokości 1,4 stopy redyskonta weksli Narodowego Banku Polskiego. Oprocentowanie dla Wnioskodawcy ustalane było w stosunku do stopy redyskonta weksli i stanowiło różnicę pomiędzy oprocentowaniem kredytu udzielanego przez bank, a dopłatą do oprocentowania kredytu przyznaną przez Fundusz. Wskaźnik dopłaty uzależniony był od dziedziny ochrony środowiska.

W 2009 r. wysokość wskaźnika dopłaty do kredytu bankowego przyznawanej przez Fundusz wynosiła od 0,40 do 0,70 stopy redyskonta weksli NBP. Okres kredytowania liczony był od dnia zawarcia umowy kredytowej i nie mógł przekroczyć 5 lat dla osób fizycznych lub 8 lat dla pozostałych Wnioskodawców, a w przypadku

zadań stanowiących krajowy wkład własny przy realizacji zadań finansowanych z udziałem bezzwrotnych środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej nawet do 15 lat. Okres karencji w spłacie rat kapitałowych kredytu wynosił maksymalnie do 18 miesięcy od daty zawarcia umowy kredytowej, lecz nie mógł być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia zakończenia zadania. Okres karencji wliczany był w okres kredytowania.

2.1.1. Działalność kontrolna Funduszu

W 2009 r. kontrolowane były zadania dofinansowywane ze środków Funduszu w formie pożyczek, dotacji, dopłat do oprocentowania kredytów bankowych oraz zadania realizowane ze środków pochodzących z częściowego umorzenia pożyczek. Kontrole dokonywane były na każdym z etapów związanych z udzielaniem, realizacją i rozliczaniem przyznanego dofinansowania tj. na etapie:

- złożenia wniosku,
- realizacji umowy,
- po zakończeniu realizacji zadania.

Kontrole wykonywane były przez pracowników Funduszu zarówno w siedzibach Wnioskodawców i Beneficjentów, jak i też w miejscach realizacji zadań.

W 2009 r. Fundusz przeprowadził 915 kontroli. Przeprowadzone kontrole dotyczyły zadań zakwalifikowanych do poniżej wymienionych dziedzin ochrony środowiska:

- 225 - Ochrona wód i Gospodarka wodna,
- 149 - Ochrona atmosfery,
- 27 - Ochrona ziemi,
- 66 - Ochrona przyrody,
- 54 - Edukacja ekologiczna,
- 70 - Pozostałe zadania ochrony środowiska,
- 14 - Badania naukowe i ekspertyzy

oraz :

- 166 kontroli wniosków o częściowe umorzenie pożyczek,
- 125 kontroli wykorzystania środków pochodzących z częściowych umorzeń pożyczek,
- 19 kontroli zadań dofinansowanych w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych i potwierdzenia planowanych do osiągnięcia lub uzyskanych efektów rzeczowych.

Finanse WFOŚiGW w Łodzi

Podstawą gospodarki finansowej wojewódzkich funduszy są Roczne Plany Finansowe sporządzane na dany rok kalendarzowy i uchwalane przez Radę Nadzorczą.

Przychodami WFOŚiGW w Łodzi są:

1. opłaty za korzystanie ze środowiska i administracyjne kary pieniężne za przekroczenie lub naruszenie wymogów ochrony środowiska,

2. nadwyżki z powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska,
3. pozostałe przychody, obejmujące przychody z działalności Funduszu, takie jak:
 - a) przychody z oprocentowania udzielonych pożyczek,
 - b) przychody z oprocentowania okresowo wolnych środków,
 - c) pozostałe przychody i zyski nadzwyczajne.

Wydatki przeznacza się na:

1. finansowanie dotacyjne, w tym na:
 - a) dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki,
 - b) umorzenia pożyczek,
 - c) nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązana z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.
2. wydatki bieżące (własne), na które składają się:
 - a) koszty funkcjonowania organów i biura Funduszu,
 - b) koszty finansowe, obejmujące odpisy aktualizujące wartość posiadanych akcji i udziałów oraz należności,
 - c) pozostałe koszty i straty nadzwyczajne,
 - d) zakupy inwestycyjne własne.

Realizację Roczego Planu Finansowego WFOŚiGW w Łodzi za 2009 r. przedstawia tabela VII.3.

Zrealizowany na początku 2009 r. stan Funduszu wynosił 549 362,00 tys. zł i stanowił 100,00 % urealnionego planu finansowego. Planowany na koniec 2009 r. stan Funduszu w kwocie 624 233,00 tys. zł został wykonany w wysokości 635 815,00 tys. zł, co stanowiło 101,86 % planu i był wyższy od planowanego o 11 582 ,00 tys. zł.

Zrealizowane przychody ogółem w 2009 r. wynosiły 136 946,00 tys. zł, co stanowiło 103,95 % planu i były wyższe od planowanych o kwotę 5 210,00 tys. zł.

Przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska w 2009 r. zaplanowane w wysokości 65 000 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 68 102,00 tys. zł, co stanowiło 104,77 % planu, tj. wyższe od planowanych o kwotę 3 102,00 tys. zł.

Przekazane do Funduszu w 2009 r. nadwyżki przychodów gminnych i powiatowych funduszy ochrony środowiska wyniosły 43 908,00 tys. zł, co stanowiło 100% planu.

Na podstawie Porozumienia zawartego z Ministerstwem Środowiska w dniu 25 marca 2007 r. zaplanowano na 2009 r. przychody z tytułu dotacji rozwojowych w ramach Pomocy Technicznej POIiŚ dla Funduszu jako Instytucji Wdrażającej w wysokości 529,00 tys. zł. W/w przychody zrealizowano w kwocie 518,00 tys. zł, co stanowiło 97,92 % planu.

Przychody finansowe, pozostałe przychody z działalności oraz zyski nadzwyczajne obejmujące:

1. przychody z oprocentowania pożyczek,
2. przychody z oprocentowania okresowo wolnych środków,
3. przychody z aktualizacji wartości aktywów, pozostałe przychody oraz zyski nadzwyczajne, zaplanowane na poziomie 22 299,00 tys. zł, wykonane zostały w wysokości 24 418,00 tys. zł, co stanowiło 109,50 % planu, w tym:
 - przychody z oprocentowania udzielonych pożyczek zaplanowano w wysokości 12 018,00 tys. zł, a uzyskano kwotę 11 107,00 tys. zł, co stanowiło 92,42 % planu,

Tabela VII.3 Realizacja Roczego Planu Finansowego WFOŚiGW w Łodzi za 2009 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan Finansowy [tys. zł]	Realizacja Planu [tys. zł]	Wykonanie Planu [%]
I	Stan Funduszu na początku 2009 r.	549.362	549.362	100,00
II	Przychody w tym:	131.736	136.946	103,95
1.	Przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	65.000	68.102	104,77
2.	Nadwyżki powiatowych i gminnych funduszy	43.908	43.908	100,00
3.	Przychody z tytułu dotacji rozwojowych	529	518	97,92
4.	Przychody finansowe, pozostałe przychody i zyski nadzwyczajne	22.299	24.418	109,50
III	Wydatki w tym:	56.865	50.493	88,79
1.	Dotacje oraz dopłaty do oprocentowania kredytów	26.200	24.741	94,43
2.	Umorzenia pożyczek	19.000	15.834	83,34
3.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska	100	40	40,00
4.	Inne	100	23	23,00
5.	Dotacje rozwojowe	0	0	0,00
6.	Koszty funkcjonowania organów i biura Funduszu, pozostałe koszty operacyjne	10.265	9.625	93,77
7.	Koszty finansowe i straty nadzwyczajne	1.200	230	19,17
8.	Zakupy inwestycyjne własne*	340	315	92,65
IV	Stan Funduszu na koniec 2009 r.	624.233	635.815	101,86

* zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają funduszu na koniec roku

- przychody z oprocentowania okresowo wolnych środków zaplanowano w wysokości 8 860,00 tys. zł, a zrealizowano w wysokości 10 702,00 tys. zł, co stanowiło 120,79% planu,
- przychody z aktualizacji wartości aktywów finansowych oraz pozostałe przychody zrealizowano w łącznej kwocie 2 609,00 tys. zł, co stanowi 183,60 % planu.

Fundusz nie osiągnął w 2009 r. **zysków nadzwyczajnych**. Zaplanowane na 2009 r. **wydatki** w kwocie 56 865,00 tys. zł zrealizowano na poziomie 50 493,00 tys. zł, co stanowiło 88,79 % planu tj. niższe od planowanych o 6 371,00 tys. zł.

Planowane wypłaty dotacji i dopłat do oprocentowania pożyczek i kredytów w wysokości 26 200,00 tys. zł wykonano w wysokości 24 741,00 tys. zł, co stanowiło 94,43 % planowanych wypłat tj. niższej od planowanych o kwotę 1 459,00 tys. zł.

Zaplanowane umorzenia pożyczek w wysokości 19 000,00 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 15 834,00 tys. zł, co stanowiło 83,34 % założonego na ten rok planu tj. niższej od planowanej o kwotę 3 166 ,00 tys. zł.

Zaplanowane wypłaty nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników w administracji rządowej i samorządowej w kwocie 100,00 tys. zł, zrealizowano w wysokości 40,00 tys. zł, co stanowiło 40,00 % planowanych wypłat.

Na 2009 r. zaplanowano środki w wysokości 100 tys. zł z przeznaczeniem na rekompensaty wypłat dla gmin na podstawie ustawy O podatkach i opłatach lokalnych oraz na likwidację skutków katastrof na podstawie ustawy O odpadach, z czego zrealizowano wydatki w wysokości 23 tys. zł na rekompensaty dla gmin z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa gruntów pokrytych wodami oraz tytułu zwrotu kosztów związanych z gospodarowaniem odpadami z wypadku.

Zakupy inwestycyjne własne, na które zaplanowano w 2009 r. kwotę 340,00 tys. zł, zrealizowano w kwocie 315,00 tys. zł, co stanowiło 92,65 % planu. Plan pożyczkowego finansowania ochrony środowiska wykonano na poziomie 92,71 %. Planowana kwota wypłat pożyczek wyniosła 200 000,00 tys. zł, z czego wypłacono w 2009 r. kwotę 185 414,00 tys. zł tj. mniej o 14 586,00 tys. zł.

Koszty finansowe i straty nadzwyczajne planowane w wysokości 1 200,00 tys. zł zrealizowano na kwotę 230 tys. zł, co stanowiło 19,17 % kwoty planowanej, tj. niższe od planowanych o 970 tys. zł.

Fundusz nie poniósł w 2009 roku **strat nadzwyczajnych**.

Wynik finansowy WFOŚiGW w Łodzi stanowił różnicę między przychodami, a kosztami i jest zyskiem brutto = netto o wartości **86 452 632,05 zł**. Zysk za 2009 r. jest wyższy o 12 057 351,17 zł od zysku osiągniętego za rok 2008.

Finansowanie przedsięwzięć priorytetowych

Lista przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi na 2009 r. została opracowana na podstawie:

- Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015,
- Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Planu Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015,
- Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego.

Ujęto na niej również potrzeby zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej rozpoczętych jak też i planowanych do realizacji w 2009 roku.

WFOŚiGW w Łodzi ustalił w 2009 r. następujące priorytety dziedzinowe:

1. Ochrona zasobów wodnych (OWiGW);
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (OZ);
3. Ochrona powietrza (OA);
4. Ochrona przed hałasem (OH);
5. Ochrona przyrody i krajobrazu (OP);
6. Edukacja ekologiczna (EE) – jako instrument wspierający realizację zadań w ramach poszczególnych priorytetów;
7. Badania naukowe i ekspertyzy (BN);
8. Monitoring środowiska (MŚ);
9. Wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska (KO);
10. Pozostałe zadania ochrony środowiska (ZI); w ramach których określone zostały priorytetowe kierunki udzielania dofinansowania ze środków Funduszu.

Zgodnie z Listą przedsięwzięć priorytetowych w 2009 r. dofinansowanie zadań ze środków Funduszu następowało zgodnie z niżej przedstawioną hierarchią:

1. wspomaganie zadań korzystających ze środków funduszy strukturalnych, przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego,
2. dofinansowanie zadań ochrony środowiska równolegle dotowanych przez Fundusz Spójności,
3. wspieranie zadań pozwalających na osiągnięcie standardów ochrony środowiska oraz wypełnienie zobowiązań akcesyjnych, a wynikających z przyjętych programów i planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim i gminnym, zadań realizowanych na terenach objętych ochroną przyrody, zgodnie z Ustawą o Ochronie Przyrody,

4. dofinansowanie pozostałych zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z krajową i regionalną polityką ekologiczną.

W celu realizacji zadań znajdujących się na „Liście przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi” w 2009 r. w ramach przyjętych priorytetów zawarto **265** umów pożyczek i dotacji na ogólną kwotę **147512,60 tys. zł** oraz **3 aneksy** zwiększające kwoty umów zawartych w 2006 r. oraz w 2008 r. w łącznej wysokości **1862,51 tys. zł**. Kwota umów zawartych na zadania priorytetowe wraz z aneksami zwiększającymi w 2009 roku stanowiła **87,16 %** zrealizowanego Planu Działalności - Planu Finansowego Wsparcia. Na realizację powyższych przedsięwzięć w 2009 r. wydatkowano ogółem **54933,64 tys. zł**. Zobowiązania Funduszu na dzień 31.12.2009 r. z tytułu dofinansowania zadań priorytetowych wyniosły **94429,13 tys. zł**.

2.1.2. Działalność w zakresie absorpcji środków unijnych w 2009 roku.

W 2009 r. jednym z istotnych obszarów działalności WFOŚiGW w Łodzi była realizacja zadań związanych

z pełnieniem roli Instytucji Wdrażającej Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Funkcja ta została powierzona Funduszowi na mocy Porozumienia z Ministrem Środowiska zawartego 25 czerwca 2007 r. (z późn. zm.). Podpisane Porozumienie służy realizacji osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi dla projektów o wartości poniżej 25 milionów euro.

Najistotniejsze aspekty działań WFOŚiGW w Łodzi jako Instytucji Wdrażającej przedstawia tabela VII.4.

Przeprowadzenie naboru i ocena wniosków

W ramach ogłoszonych konkursów przeprowadzono 3 nabory wniosków o dofinansowanie w ramach I i II osi priorytetowej POIiŚ. W sumie złożono 15 wniosków o łącznym koszcie całkowitym 733 058 034,63 zł, wnioskowanej kwocie dofinansowania z FS 424 461 726,36 zł.

W wyniku pozytywnej weryfikacji dokumentacji Wnioskodawców WFOŚiGW w Łodzi w 2009 r. podpisał 3 umowy o dofinansowanie oraz uruchomił procedurę podpisywania 2 kolejnych umów z Beneficjentami, którzy otrzymali potwierdzenie Instytucji Pośredniczącej w sprawie przyznania dofinansowania:

Tabela VII.4 Najistotniejsze aspekty działań WFOŚiGW w Łodzi jako Instytucji Wdrażającej

Lp.	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Całkowita wartość projektu (zł)	Wartość dofinansowania z fs (zł)	Potwierdzenie ip	Data podpisania umowy o dofinansowanie
PODPISANE UMOWY						
1	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Brzezinach	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Brzeziny	25.345.699,72	12.764.084,61	Nr 45/2009 z dnia 25.06.2009 r.	25.08.2009 r.
2	Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka- Faza I	82.345.200,00	39.622.732,60	Nr 61/2009 z dnia 22.09.2009 r.	16.11.2009 r.
3	Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Konstantynów Łódzki Sp. z o.o.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Miasta Konstantynowa Łódzkiego (faza II)	27.543.212,00	13.487.245,04	Nr 68/2009 z dnia 14.10.2009 r.	14.12.2009 r.
POTWIERDZENIA WS. PRYZNANIA DOFINANSOWANIA						
1	Gmina Aleksandrów Łódzki	Kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej	83.557.251,63	63.436.881,43	Nr 74/2009 z dnia 16.11.2009 r.	
2	Miasto i Gmina Działoszyn	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Mieście i Gminie Działoszyn	32.463.483,17	19.966.989,96	Nr 75/2009 z dnia 16.11.2009 r.	
		Razem	251.254.846,52	149.277.933,64		

WFOŚiGW w Łodzi realizował również działania informacyjno – promocyjne mające na celu: upowszechnianie wiedzy na temat POIiŚ oraz kształtowanie świadomości społecznej w zakresie realizacji efektów POIiŚ oraz motywowanie potencjalnych Beneficjentów do ubiegania się o dofinansowanie ze środków UE. W ramach podjętych działań można wyróżnić działania w zakresie: edukacji (szkolenia dla Beneficjentów), informacji (Punkt Informacyjny), promocji (współpraca z mediami, gadzety promocyjne) i Internetu (serwis POIiŚ).

Ponadto WFOŚiGW w Łodzi wywiązał się z licznych obowiązków sprawozdawczych głównie w stosunku do Instytucji Pośredniczącej (Ministerstwo Środowiska) m.in. w zakresie nieprawidłowości w wykorzystaniu funduszy unijnych w okresie programowania 2007-2013, realizacji planu kontroli, planu działań informacyjno – promocyjnych.

Realizacja założeń Roczego Planu Działań

W maju 2009 r. WFOŚiGW w Łodzi, jako Beneficjent Pomocy Technicznej POIiŚ, podpisał umowę o dofinansowanie Roczego Planu Działań za okres 2007-2008 r. W dniu 25.06.2009 r. Fundusz otrzymał kwotę 549 591,32 zł z tytułu refundacji wydatków związanych z wdrażaniem POIiŚ.

WFOŚiGW w Łodzi poza pełnieniem roli Instytucji Wdrażającej POIiŚ, w ramach działalności statutowej, wspiera z własnych środków projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach różnych programów.

Na uzupełnienie wkładu własnego do projektów dla których Fundusz jest Instytucją Wdrażającą, w 2009 r. zawarte zostały 2 umowy pożyczki na łączną kwotę 26 889 293,94 zł: z Rawskimi Wodociągami i Kanalizacją Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwem Komunalnym Gminy Konstancinów Łódzki. Zawarto również umowę z Zakładem Wodociągów i Kanalizacji "Wod-Kan" w Bełchatowie na kwotę 33 mln zł na realizację projektu, dla którego Instytucją Wdrażającą jest NFOŚiGW. Ponadto wsparcie uzyskały również inne projekty z dziedziny ochrony środowiska, które otrzymały dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,

Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Instrumentu Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej - ISPA. Na tego typu przedsięwzięcia Fundusz w 2009 r. zawarł umowy na kwotę 31 732 714,80 zł, z czego wypłacono kwotę 19 152 425,51 zł.

Realizacja dopłat do oprocentowania kredytów

W 2009 r. do WFOŚiGW w Łodzi wpłynęło 71 wniosków o przyznanie dopłat do oprocentowania kredytów (w tym 4 wnioski o udzielenie promesy dopłaty). Dotyczyły one dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery (49 wniosków), ochrony wód i gospodarki wodnej (20 wniosków) oraz ochrony ziemi (2 wnioski).

Przyznano 804 745,00 zł dopłat do oprocentowania kredytów na podstawie rozpatrzonych pozytywnie 64 wniosków o udzielenie dopłaty. Negatywnie zostały rozpatrzone 2 wnioski. W przypadku 3 wniosków (w tym 2 o udzielenie promesy dopłaty) nastąpiły rezygnacje na etapie ich procedowania. W ramach 2 pozytywnych decyzji o promesie dopłaty - w jednym przypadku został złożony wniosek o dofinansowanie, a w drugim nastąpiło wygaśnięcie decyzji.

W 2009 r. Beneficjenci zawarli 57 umów na dopłatę do oprocentowania kredytu z bankami, na łączną kwotę 12 783 585,51 zł, w tym 47 umów zawarto na podstawie wniosków z 2009 r., zaś pozostałe 10 umów na podstawie wniosków złożonych w 2008 r.

Ilość zawartych umów w podziale na poszczególne dziedziny ochrony środowiska przedstawia się następująco:

- Ochrona atmosfery – 43;
- Ochrona wód i gospodarka wodna – 12;
- Ochrona ziemi – 2.

W 2009 r. Fundusz przekazał do banków, które współpracują przy realizacji dopłat, kwotę 992 881,77 zł na podstawie umów zawartych w okresie 2003-2009. Głównym odbiorcą tej formy pomocy były osoby fizyczne, których wnioski, w ujęciu ilościowym stanowiły 66% wszystkich złożonych wniosków. Ujęcie ilościowe i wartościowe pozytywnie rozpatrzonych wniosków złożonych w 2009 r. z podziałem na poszczególne grupy Wnioskodawców przedstawia tabela poniżej.

Tabela VII.5 Ujęcie ilościowe i wartościowe pozytywnie rozpatrzonych wniosków złożonych w 2009 r.

Ujęcie ilościowe i wartościowe pozytywnie rozpatrzonych wniosków złożonych w 2009 r.	Ilość [szt.]	Udział [%]	Wartość przyznanej dopłaty [zł]	Udział [%]
Osoby fizyczne	44	68,8	57.076,00	7,1
Jednostki samorządu terytorialnego	12	18,7	244.424,00	30,3
Przedsiębiorcy	5	7,8	480.730,00	59,8
Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	3	4,7	22.515,00	2,8
Suma	64	100,0	804.745,00	100,0

Ujęcie ilościowe i wartościowe umów zawartych w 2009 r.	Ilość [szt.]	Udział [%]	Wartość przyznanej dopłaty [zł]	Udział [%]
Osoby fizyczne	38	66,7	51.546,00	4,7
Jednostki samorządu terytorialnego	11	19,3	228.541,00	20,6
Przedsiębiorcy	4	7,0	801.920,00	72,3
Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	4	7,0	27.616,00	2,4
Suma	57	100,0	1.109.623,00	100,00

Zadania dofinansowane w formie dopłaty do oprocentowania kredytu w 2009 r. w podziale na poszczególne dziedziny ochrony środowiska przedstawiono poniżej.

Ochrona atmosfery

Zadania z dziedziny ochrony atmosfery w 2009 r., związane były głównie z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W wyniku zrealizowanych zadań z zakresu dopłat do oprocentowania kredytów w 2009 r. przeprowadzono termomodernizację budynków m.in. Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Grotnikach, Przedszkola Miejskiego nr 15 w Kutnie, Szkoły Podstawowej w Łaznowie, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Bolimowie, Gminnego Ośrodka Kultury oraz Przedszkola w Bolesławcu. Ponadto Gmina Bielawy przeprowadziła modernizację oświetlenia na terenie gminy. Z tej formy pomocy skorzystały również wspólnoty mieszkaniowe realizujące zadania termomodernizacyjne w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych. Osoby fizyczne dzięki dopłatom do oprocentowania kredytów przeprowadziły termomodernizację budynków, obejmującą modernizację systemów grzewczych na bardziej przyjazne środowisku (wymiana istniejących kotłów na opalane eko-groszkiem, biomasą bądź kotły gazowe). Zrealizowane zostały również inwestycje polegające na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, w tym wykonanie systemu ogrzewania z pompą ciepła, zamontowanie instalacji solarnej, montaż instalacji do odzysku ciepła odpadowego (rekuperacji) w budynku. Dopłatą do oprocentowania kredytu wsparto inwestycje budowy turbiny wiatrowej o mocy 800 kW realizowanej w miejscowości Wola Świniecka w gminie Świnice Warckie.

Ochrona Wód i Gospodarka Wodna

Dzięki przyznanym w 2009 r. dopłatom udało się wybudować 7 przydomowych oczyszczalni ścieków, zaś w pięciu innych posesjach uporządkowano gospodarkę wodno-ściekową poprzez jednoczesne wykonanie przyłączy: kanalizacyjnego i wodociągowego.

Pomoc finansowa w formie dopłaty do kredytu była wykorzystana również przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym przez Gminę Grabów na remont

oczyszczalni typu LEMNA w Grabowie oraz Gminę Biała Rawska na budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Galinka.

Ochrona Ziemi

W 2009 r. Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Krośniewicach przeprowadził inwestycję polegającą na wdrożeniu systemu selektywnej zbiórki odpadów dla Gminy Krośniewice i gmin ościennych poprzez zakup sortowni odpadów. Ponadto dofinansowano jedno zadanie polegające na zdjęciu, wywozie i utylizacji płyt eternitowych z budynku.

Umorzenia pożyczek

W 2009 r. do Funduszu wpłynęło 150 wniosków w sprawie częściowego umorzenia pożyczek. Ponadto pozostało do rozpatrzenia 29 wniosków z 2008 r.

Rada Nadzorcza pozytywnie rozpatrzyła 144 wnioski o umorzenie pożyczek (21 wniosków z roku 2008), w tym 118 wniosków jednostek samorządu terytorialnego podejmując decyzje umorzeniowe na kwotę 14272801,58 zł oraz 26 wniosków jednostek nie należących do sektora finansów publicznych podejmując decyzję o umorzeniu na kwotę 1737430,44 zł. Rada Nadzorcza rozpatrzyła negatywnie 1 wniosek, natomiast 9 wniosków o umorzenie pożyczek oczekiwało na rozpatrzenie przez Radę Nadzorczą w 2010 r. 3 wnioski nie były rozpatrywane z przyczyn formalnych (złożone niezgodnie z „Zasadami”). 8 wniosków, które wpłynęły w 2008 roku nie było rozpatrywanych w 2009 roku w związku ze złożonymi rezygnacjami. Wnioski w ilości 14 sztuk, zarejestrowane w 2009 r., dotyczyły zmiany przeznaczenia środków pochodzących z umorzenia.

W 2009 r. zawarto 138 umów umorzeniowych na łączną kwotę 9906588,97 zł. Pozostałych umorzeń zgodnie z „Zasadami...” obowiązującymi w dniu zawarcia umowy pożyczki, dokonywano jedynie w oparciu o stosowne uchwały Rady Nadzorczej. Maksymalna wysokość umorzenia ulegała obniżeniu w przypadku nieterminowego wywiązywania się przez Beneficjenta z zobowiązań wynikających z umowy pożyczki.

Zestawienie umorzonych kwot pożyczek przez WFOŚiGW w Łodzi w 2009 r. z podziałem na dziedzinę ochrony środowiska przedstawia tabela.

Tabela VII.6 Wykaz zadań dofinansowanych w formie dopłaty do oprocentowania kredytu w 2009 r. w podziale na poszczególne dziedziny ochrony środowiska

Dziedzina	Ilość umów pożyczek	Kwota udzielonej pożyczki [zł]	Kwota umorzona [zł]	Procent umorzonej pożyczki [%]	Umorzenia w ujęciu procentowym
Gospodarka Wodna*	29	7.463.152,57	1.469.490,54	19,68	9,13%
Ochrona Atmosfery	40	11.217.618,00	2.042.184,98	18,21	12,68%
Ochrona Wód	67	43.410.826,05	8.162.078,00	18,80	50,70%
Gospodarka Odpadami	8	22.151.646,00	4.279.175,47	19,32	26,58%
Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska	3	731.854,20	146.370,84	20,00	0,91%
Razem:	147	84.975.096,82	16.099.299,83	19,20	100,00%

*Uwaga: W zestawieniu wykazano umorzenie pożyczki ponownie rozliczanej po zmianie przeznaczenia środków z umorzenia na kwotę 77 700,00 zł. Zmiana spowodowana była wypowiedzeniem przez Fundusz umowy po kontroli u Beneficjenta. Ponadto wykazano umorzenie dwóch pożyczek na łączną kwotę 11 367,81 zł w stosunku, do których Rada Nadzorcza podjęła decyzję w roku 2005, a ich ujęcie w księgach rachunkowych Funduszu nastąpiło w 2009 r. W 2009 r. Rada Nadzorcza podjęła decyzje o umorzeniu pożyczek na łączną kwotę 16 010 232,02 zł.

Beneficjent, któremu Rada Nadzorcza częściowo umorzyła pożyczkę wskazywał we wniosku przeznaczenie umorzonej kwoty na realizację innego zadania proekologicznego. Wykorzystanie przez Pożyczkobiorców tych środków podlegało kontroli Funduszu.

Zgodnie z obowiązującymi „Zasadami...” z 2004 r. tylko jeden Pożyczkobiorca w 2009 r. zdecydował się na wystąpienie z wnioskiem o umorzenie bez konieczności wskazania przeznaczenia środków z częściowego umorzenia.

Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska

W 2009 r. Fundusz zgodnie z art. 411 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo ochrony środowiska przeznaczył na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej kwotę 40 500,00 zł.

Fundusz ogłosił w 2009 r. II edycję konkursu „Strażnik siedlisk przyrodniczych”. Jego celem było promowanie działań zmierzających do ochrony cennych elementów przyrodniczych na terenie województwa łódzkiego. Uczestnikami Konkursu były osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne. Zadania zgłaszane do konkursu nie mogły mieć charakteru komercyjnego i były realizowane z własnych środków finansowych uczestników. Zakres zgłoszonych działań był szeroki: od zachowania fragmentów tradycyjnego ogrodu wiejskiego, po stwarzanie warunków siedlisk

dla ptaków wodno-błotnych, zachowania tam bobrowych, ochronę i zachowanie siedlisk kolonii nietoperzy czy pielęgnację zadrzewień śródpolnych. Zarząd Funduszu uhonorował uczestników Konkursu nagrodami w wysokości od 1 000,00 zł do 5 000,00 zł. Przyznano również jedno wyróżnienie.

W maju 2009 r. Fundusz ogłosił konkurs „Natura i Krajobraz Ziemi Łódzkiej”. Przedmiotem Konkursu było opracowanie projektu graficznego i składu komputerowego albumu, prezentującego najciekawsze przyrodniczo i krajobrazowo tereny z całego województwa łódzkiego, w tym obszary chronione ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000. Zarząd Funduszu przyznał nagrody I stopnia dla Towarzystwa Fotograficznego im. Edmunda Osterloffia w Radomsku, a nagrody II stopnia dla Stowarzyszenia „Film-Przyroda-Kultura” w Łodzi. Pula nagród wynosiła 17 000,00 zł.

2.1.3. Realizacja zadań według poszczególnych dziedzin ochrony środowiska

Realizacja Planu Finansowego Wsparcia Ochrony Środowiska WFOŚiGW w Łodzi w 2009 r. tzn. zawarte umowy pożyczek i dotacji z aneksami zwiększającymi kwoty umów zawartych w 2008 r. w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska przedstawiono w tabeli VII.7.

Tabela VII.7 Realizacja Planu Finansowego Wsparcia Ochrony Środowiska WFOŚiGW w ŁODZI w 2009 r.

Lp.	Dziedzina	Plan ogółem (4+5)		Plan Dotacje	Plan Pożyczki	Realizacja Ogółem (8+10)		Realizacja Dotacja		Realizacja Pożyczka	
		zł	%			zł	%	zł	%	zł	%
		Aneksy zwiększające do umów z lat ubiegłych		Aneksy zwiększające do umów z lat ubiegłych		Aneksy zwiększające do umów z lat ubiegłych		Aneksy zwiększające do umów z lat ubiegłych		Aneksy zwiększające do umów z lat ubiegłych	
1	Ochrona Atmosfery	24.500.000,00		4.500.000,00	20.000.	19.381.537,09	79,14%	4.171.996,07	92,91%	15.209.541,02	76,05%
						8.800,00		8.800,00		0,00	
2	Ochrona Wód i Gospodarka Wodna	130.000.000,00		11.000.000,00	119.000.	126.254.736,92	98,54%	11.000.000,00	100,00%	115.254.736,92	98,40%
						1.843.500,00		0,00		1.843.500,00	
3	Ochrona Przyrody i Krajobrazu	3.500.000,00		3.500.000,00	0,00	3.219.160,39	91,98%	3.219.160,39	91,98%	0,00	
						0,00		0,00		0,00	
4	Ochrona Ziemi	11.000.000,00		1.000.000,00	10.000.	9.715.320,41	88,32%	660.000,00	66,00%	9.055.320,41	90,55%
						0,00		0,00		0,00	
5	Badania Naukowe i Ekspertyzy	1.000.000,00		1.000.000,00	0,00	795.808,80	79,58%	795.808,80	80,60%	0,00	
						0,00		10.208,91		0,00	
6	Edukacja Ekologiczna	3.500.000,00		3.500.000,00	0,00	3.466.016,35	99,03%	3.466.016,35	99,03%	0,00	
						0,00		0,00		0,00	
7	Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska	6.500.000,00		5.500.000,00	1.000.	6.481.333,20	99,71%	5.497.373,20	100,00%	983.960,00	98,40%
						0,00		2.620,00		0,00	
Razem umowy zawarte		180.000.000,00		30.000.000,00	150.000.000,00	169.313.913,16	-	28.810.354,81	-	140.503.558,35	-
Razem aneksy zwiększające		-		-		1 865 128,91	-	21 628,91	-	1 843 500,00	-
Razem		180 000 000,00		30 000 000,00	150 000 000,00	171 179 042,07	95,10%	28 831 983,72	96,11%	142 347 058,35	94,90%

Ochrona atmosfery

Na realizację zadań z dziedziny Ochrony Atmosfery Fundusz w 2009 r. zawarł łącznie 52 umowy na kwotę 19 381 537,09 zł, w tym 35 umów pożyczek na kwotę 15 209 541,02 zł oraz 17 umów dotacji na kwotę 4 171 996,07 zł. Na podstawie umów pożyczek i dotacji zawartych w latach 2006–2009 Fundusz przekazał w 2009 roku kwotę w łącznej wysokości 28 613 504,58 zł, z czego 90,16 % tj. 25 796 405,74 zł stanowiły pożyczki, a 9,84 % tj. 2 817 098,84 zł stanowiły dotacje.

Stan zobowiązań na 31.12.2009 r. Funduszu z tytułu zawartych umów z lat 2006–2009 wyniósł 12 293 426,25 zł, w tym w ramach dotacji 4 945 808,19 zł, a w ramach pożyczek 7 347 618,06 zł.

Podstawą realizacji zadań z dziedziny Ochrony Atmosfery było zmniejszenie poziomu emisji związków siarki, azotu, tlenku węgla i pyłu. W 2009 r. dofinansowane przez Fundusz inwestycje obejmowały następujące grupy zadań:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - zawarto 18 umów na łączną kwotę 4 342 996,07 zł,
- termomodernizację obiektów - zawarto 24 umowy na łączną kwotę 9 156 537,07 zł,
- modernizację sieci ciepłej - zawarto 6 umów na łączną kwotę 3 733 513,08 zł,
- pozostałe zadania z ochrony atmosfery – zawarto 4 umowy na łączną kwotę 2 148 490,87 zł.

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

W ramach tej grupy zadań zawierano umowy z jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, domami pomocy społecznej, szpitalami oraz parafiami. Zakres rzeczowy związany z odnawialnymi źródłami energii to wykonanie instalacji kolektorów

Fot. VII.4 Baterie solarne, fot. F. Wielgus

ów słonecznych do celów przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz wody produkcyjnej i modernizację źródła ciepła poprzez zastosowania kotłów na biomasę.

Dwie największe umowy pod względem rzeczowym i finansowym związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii zawarto ze Szpitalem Miejskim im. dr Karola Jonschera w Łodzi na wykonanie instalacji 165 sztuk kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni absorpcji 380,00 m² oraz z Gminą Daszyna na wykonanie lokalnej kotłowni opalanej biomasą o mocy 600 kW.

Termomodernizacja obiektów

Termomodernizację obiektów polegającą na dociepleniu ścian, stropodachów, wymianie okien i drzwi, modernizacji instalacji c.o. i c.w.u. wykonano w: szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach, przedszkolach, budynkach mieszkalnych, strażnicach, urzędach, budynkach biurowych oraz w przychodniach rejonowych. Największe wsparcie finansowe zadań z tej grupy w 2009 r. otrzymała Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Chrobrego w Łodzi.

Modernizacja sieci ciepłej

W powyższej grupie tematycznej zadań zawarto umowy z Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Łasku, z Miastem i Gminą Wieluń, z Zakładem Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Pabianicach oraz z Miejskimi Sieciami Ciepłymi w Zduńskiej Woli sp. z o.o. Przy pomocy środków z Funduszu w formie pożyczek Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Pabianicach realizował cztery zadania, tj. „Ucieplownienie Centrum Miasta Pabianic - II ETAP”, „Modernizację systemu produkcji energii ciepłej poprzez wymianę rusztu kotła wodnego KW-3 i wymianę pęczka konwekcyjnego II ciągu kotła wodnego KW-4”, „Ucieplownienie Osiedla Piaski - VI Etap” oraz „Wymianę sieci ciepłej na Osiedlu Bugaj”. W ramach pierwszego zadania zmodernizowano istniejącą sieć ciepłą w technologii rur preizolowanych o łącznej długości 311,3 mb oraz przebudowano łącznie 283 mb wysokoparametrowej sieci ciepłej. W ramach drugiego zadania wybudowano węzły kompaktowe ciepłe dwufunkcyjne, wysokoparametrowe przyłącze ciepłe o łącznej długości 56,19 mb. W ramach trzeciego zadania wymieniono ruszt oraz wykonano instalację automatyki kotła wodnego KW-3 WR 25-014M oraz usprawniono układ technologiczny w kotle KW-4 WR 25-014M poprzez wymianę węzownic w podgrzewaczu wody. W ramach czwartego zadania realizowanego przez ZEC Sp. z o.o. Pabianice wybudowano sieć magistrali przesyłowej o łącznej długości 620,9 mb, odcinek sieci i przyłącza ciepłego o łącznej długości 150 mb wraz z montażem węzłów ciepłych.

Największe wsparcie finansowe w tej grupie zadań otrzymały Miejskie Sieci Ciepłe w Zduńskiej Woli

sp. z o.o. na zadanie, które obejmowało budowę sieci ciepłowniczej na odcinku bezkolizyjnym 530,50 mb, budowę sieci ciepłowniczej na odcinku kolidującym 179 mb, dostawę i montaż 14 kompaktowych węzłów ciepłych.

Pozostałe zadania z ochrony atmosfery

W ramach innych zadań z zakresu Ochrony Atmosfery dofinansowano m.in. Spółdzielnię Mieszkaniową „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim na

zadanie związane z przebudową kotłowni Zawadzka - modernizacją kotłów oraz instalacji odprowadzania spalin ze zwiększeniem skuteczności urządzeń odpylających. Wsparcie ze środków Funduszu otrzymała również Gmina Konopnica na modernizację systemu oświetlenia drogowego na terenie Gminy Konopnica.

Tabela VII.8 Efekty ekologiczne uzyskane w dziedzinie Ochrona Atmosfery

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
redukcja b-a-piren	Mg/rok	0,0001	0,12	0,12
redukcja CO	Mg/rok	401,96	367,00	768,96
redukcja CO ₂	Mg/rok	118,04	100.138,88	100.256,92
redukcja NO _x	Mg/rok	13,60	139,89	153,49
redukcja pyłu	Mg/rok	262,04	112,02	374,06
redukcja sadzy	Mg/rok	0,005	0,44	0,44
redukcja SO ₂	Mg/rok	86,35	439,88	526,23

Tabela VII.9 Efekty rzeczowe uzyskane w dziedzinie ochrona atmosfery

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
docieplenie stropodachu	m ²	16.643,87	37.313,40	53.957,27
docieplenie ścian	m ²	38.472,05	50.500,49	88.972,54
Instalacja kolektorów słonecznych	m ²	467,45	662,76	1130,21
modernizacja instalacji centralnego ogrzewania w tym zawory termostatyczne	szt.	195,00	604,00	799,00
modernizacja miejskiej sieci ciepłej	mb	2.124,51	1.079,50	3.204,01
montaż kotłowni na biomasę	kW	0,00	2.220,00	2.220,00
montaż kotłowni na eko-groszek	kW	200,00	0,00	200,00
montaż kotłowni na gaz	kW	0,00	1.088,00	1.088,00
montaż kotłowni na olej	kW	0,00	209,00	209,00
wymiana okien i drzwi	m ²	6.429,36	7.540,24	13.969,60
instalacja pompy ciepła	kW	0,00	81,20	81,20
modernizacja węzła ciepłego	kW	490,00	854,80	1.344,80

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
wymiana lamp rtęciowo-sodowych	szt.	770,00	0,00	770,00
Budowa elektrowni wiatrowej	kW	0,00	30.000,00	30.000,00
Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej	MWh	0,00	3.523,50	3.523,50

Ochrona Wód

Investycje dofinansowane przez Fundusz w dziedzinie Ochrony Wód w 2009 r. realizowane były przede wszystkim przez samorządy gminne oraz ich spółki. W 2009 r. Fundusz zawarł 49 umów pożyczek na łączną kwotę 103 367 277,28 zł, na podstawie których przekazał kwotę 29 649 699,44 zł, a zobowiązania na lata 2010-2012 wynoszą 73 735 277,84 zł. Wśród umów podpisanych w 2009 r., 10 na kwotę 82 411 635,75 zł stanowi krajowy wkład własny Beneficjenta na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięcia z udziałem bezzwrotnych środków pochodzących z funduszy europejskich.

Fot. VII.5 Instalacja dwutlenku chloru na Stacji Wodociągowej Kontrakt nr 1C.

Ponadto na podstawie umów zawartych w latach 2006-2008 Fundusz wypłacił na ochronę wód kwotę 109 507 124,82 zł w formie pożyczek. Na dzień 31.12.2009 r. do przekazania z umów z lat 2006-2008 pozostała kwota w wysokości 56 244 626,31 zł.

Działania Funduszu w dziedzinie ochrony wód w 2009 r. polegały na dofinansowaniu zadań inwestycyjnych z zakresu:

- budowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków – 6 umów na kwotę 8 885 482,74 zł,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – 3 umowy na kwotę 657 026,00 zł,
- budowa sieci kanalizacji deszczowej, separatorów wód deszczowych – 14 umów na kwotę 6 701 509,40 zł,

- budowa, rozbudowa sieci kanalizacyjnej – 26 umów na kwotę 87 123 259,14 zł.

Budowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków

W ramach umów zawartych w 2009 r. Fundusz dofinansował budowę, modernizację i rozbudowę małych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 250,00 m³/dobę w gminach: Nowe Ostrowy, Biła Rawska, Kamieńsk oraz o przepustowości powyżej 250,00 m³/dobę w Wieruszowie, w Moszczenicy i w Strzelcach Wielkich.

Fundusz współfinansował modernizację oczyszczalni ścieków w Moszczenicy oraz w Wieruszowie, które były równolegle finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007–2013.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

W 2009 r. ze środków Funduszu dofinansowana została budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Fot. VII.6 Ruszt napowietrzający zamontowany w reaktorze biologicznym na oczyszczalni ścieków - Kontrakt nr 5

ków na terenie gmin Czerniewice, Ozorków, Stryków. W ramach gminnych programów porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w 2009 r. wykonano łącznie 159 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków.

Budowa sieci kanalizacji deszczowej, separatorów wód deszczowych

W 2009 r. Fundusz podpisał umowy na budowę sieci kanalizacji deszczowej z gminą Dłutów, Kamieńsk, Kutno oraz w miastach: Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Piotrków Trybunalski oraz Rawa Mazowiecka.

Budowa, rozbudowa sieci kanalizacyjnej

W przypadku funkcjonujących oczyszczalni ścieków dla zapewnienia większego dopływu ścieków, przekazano z Funduszu środki na rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie całego województwa łódzkiego m.in. w miastach: Łowicz, Tomaszów Mazowiecki, Radomsko. Dofinansowanie otrzymały również gminy: Andrespol, Czarnocin, Rzgów, Ozorków, Goszczanów, Konopnica oraz Sulmierzyce.

Fot.VII.7 Przewiert sterowany przy budowie wodociągowej w ulicy Konstantynowskiej - Kontrakt 1BII

Przy udziale środków z Funduszu, w ramach umów zawartych w 2009 r., wykonana zostanie kanalizacja sanitarna o długości 182 500 mb wraz z 3 973 szt. przyłączy, co umożliwi likwidację nieszczelnych szamb i odprowadzenie ścieków w sposób zorganizowany na urządzenia oczyszczalni w ilości około 936 087,00 m³/rok.

W 2009 r. Fundusz udzielał pożyczek na krajowy wkład własny dla Beneficjentów którzy uzyskali środki

z funduszy Unii Europejskiej.

Fundusz udzielił również dofinansowania na kompleksowe projekty, współfinansowane z **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013**, realizowane przez:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji „Wod-Kan” Sp. z o.o. w Bełchatowie,
- Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Konstantynów Łódzki.

W wyniku realizacji zadania pn: „Budowa i modernizacja systemu sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie Miasta Bełchatowa” realizowanego przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji „Wod-Kan” Sp. z o.o. w Bełchatowie zostanie uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na terenie miasta Bełchatowa poprzez odprowadzenie ścieków socjalno-bytowych do rzeki Rakówki w ilości ok. 361 516,00 m³/rok, ścieków deszczowych w ilości ok. 299 380,00 m³/rok, dostarczenie wody spełniającej wymagania jakościowe w ilości ok. 79 526,00 m³/rok. Po realizacji zadania ilość uzdatnionej wody wynosić będzie 3 739 793,00 m³/rok.

Wykonanie projektu pn: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka - Faza I” realizowanego przez Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. umożliwiło odprowadzenie oczyszczonych ścieków do rzeki Rawki w ilości 194 680,00 m³/rok, odprowadzenie ścieków deszczowych w ilości 106 600,00 m³/rok, dostarczenie wody spełniającej wymagania jakościowe w ilości około 146 898,00 m³/rok.

Zadanie „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Miasta Konstantynowa Łódzkiego (faza II)”, realizowane przez Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Konstantynów Łódzki Sp. z o.o., umożliwiło odprowadzenie oczyszczonych ścieków do rzeki Ner w ilości 60 246,00 m³/rok oraz ścieków deszczowych do rzeki Łódki i Jasieniec w ilości 403 250,00 m³/rok.

Projekty, współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, dofinansowane przez Fundusz, realizowane są min. przez Gminy Uniejów, Rokiciny oraz Gminę Wierzchlas.

Tabela VII.10 Efekty rzeczowe/ekologiczne uzyskane w dziedzinie ochrona wód

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Efekty rzeczowe				
oczyszczalnia ścieków				
Ilość	szt.	1	4	5
Przepustowość	m ³ /dobę	120	1.285	1.405
Liczba mieszkańców obszaru objętego zadaniem	RLM	1 120	6.702	7.822
przydomowe oczyszczalnie ścieków				
Ilość	szt.	73	86	159
Przepustowość	m ³ /dobę	87,3	89,30	176,6
sieć kanalizacyjna sanitarna				
Długość	mb	23 317	65 008	88 325
ilość przykanalików/przyłączy	szt.	925	2 147	3 072
Ilość ścieków	m ³ /rok	-	720 420	720 420
sieć kanalizacyjna deszczowa				
Długość	mb	4 494	7 563	12 057
ilość przykanalików/przyłączy	szt.	162	346	508
Ilość ścieków	m ³ /rok	95 156	748 360	843 516
sieć kanalizacyjna ogólnospławna				
Długość	mb	-	-	-
ilość przykanalików	szt.	-	-	-
Ilość ścieków	m ³ /rok	-	4 270	4 270
Efekty ekologiczne				
BZT ₅	Mg/rok	-	2.863,36	2.863,36

Gospodarka wodna

W 2009 r. Fundusz zawarł 28 umów pożyczek na kwotę 11 887 459,64 zł oraz 6 umów dotacji na kwotę 11 000 000 zł, w oparciu o które przekazał kwotę 5 681 088,56 zł w formie pożyczek i 3 948 956,83 zł w formie dotacji. Wśród umów zawartych w 2009 r., 6 stanowiło krajowy wkład własny Beneficjenta na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięcia z udziałem bezzwrotnych środków pochodzących z funduszy europejskich na kwotę 3 210 372,99 zł.

Na podstawie umów zawartych w latach 2007-2008 Fundusz wypłacił w 2009 r. w formie pożyczek kwotę 2 710 298,35 zł, a w formie dotacji kwotę 474 470,70 zł.

Zobowiązania z umów zawartych w 2009 r., które Fundusz przyjął do realizacji w latach 2010 - 2012 wynoszą 6 206 371,08 zł w formie pożyczek oraz 7 050 522,22 zł w formie dotacji.

Zadania dofinansowane przez Fundusz w dziedzinie Gospodarka Wodna zakwalifikowano do następujących grup:

- budowa i rozbudowa zbiorników wodnych - 5 umów na kwotę 10.327.840,85 zł,
- regulacja rzek – 1 umowa na kwotę 672 159,15 zł,
- budowa i modernizacja ujęć wody, studni - 3 umowy na kwotę 2 304 292,69 zł,
- budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody - 10 umów na kwotę 3 372 452,42 zł,
- budowa i modernizacja wodociągów z przyłączami - 15 umów na kwotę 6 210 714,53 zł.

Budowa i rozbudowa zbiorników wodnych

Zadania z tej grupy realizowane były przez Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Kolumna, Gminę Uniejów, Miasto Łódź oraz Województwo Łódzkie. Zadania z tej grupy obejmują m.in. budowę systemów małej retencji korytowej na terenie leśnictwa Mogilno, budowę zbiornika retencyjnego „Wycieczkowa” w Łodzi oraz „Smardzew” w pow. sieradzkim, budowę jazu w pow. poddębickim.

Regulacja rzek

W 2009 r. Fundusz przyznał dofinansowanie na zadanie pn: „Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych - zabezpieczenie przeciwpowodziowe i przeciwerozyjne” realizowane przez Województwo Łódzkie. Realizacja zadania polegającego na zabezpieczeniu przeciwpowodziowym i przeciwerozyjnym rzek pozwoliła na udrożnienie koryt rzecznych poprzez likwidację przymulisk i zatorów, naprawę uszkodzonych budowli piętrzących, uszkodzonych skarp oraz uregulowanie rzek.

Budowa i modernizacja ujęć wody, studni

W ramach tej grupy Fundusz wsparł inwestycje polegające na przebudowie istniejących komunalnych ujęć wody z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Realizacja zadań pozwoliła na zwiększenie wydajności ujęć wody oraz dostarczenie mieszkańcom wody o lepszych parametrach jakościowych. Inwestycje realizowane były na terenie gminy Pęczniew i Aleksandrów.

Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody

Dzięki realizacji tych inwestycji mieszkańcy gmin Aleksandrów Łódzki, Zgierz, Łęczyca, Lgota Wielka, Stryków, Rawa Mazowiecka, Brzeźnio oraz Osjaków otrzymają wodę o odpowiednich parametrach jakościowych.

W ramach powyższych zadań została wykonana modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody polegająca na: wymianie urządzeń technologicznych, budowie zbiorników wyrównawczych na wodę czystą, montażu filtrów ciśnieniowych, rurociągów technologicznych łączących filtry i hydrofory.

Budowa i modernizacja wodociągów z przyłączami

Głównymi odbiorcami pomocy finansowej udzielonej na budowę sieci wodociągowej były gminy: Dłutów, Przedbórz, Czastary, Łowicz, Gidle oraz Piątek. Wykonanie inwestycji z tego zakresu umożliwi zwiększenie ilości dostarczanej wody o odpowiednich parametrach o ponad 382 191 m³/rok.

Ochrona Ziemi

W 2009 r. na zadania z dziedziny Ochrona Ziemi Fundusz zawarł 5 umów na łączną kwotę 9 715 320,41 zł, w tym jedną umowę dotacji na kwotę 660 000 zł oraz cztery umowy pożyczek w wysokości 9 055 320,41 zł. Wśród umów pożyczek zawartych w 2009 r., jedna stanowi krajowy wkład własny Beneficjenta na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięcia z udziałem bezzwrotnych środków pochodzących z Funduszu Spójności.

Na podstawie zawartych w 2009 r. umów przekazano w formie pożyczek kwotę 8 855 320,41 zł. Ponadto na podstawie umów zawartych w latach 2007-2008 z dziedziny Ochrony Ziemi Fundusz przekazał w formie pożyczek kwotę 2 453 859,00 zł.

Zobowiązania na koniec 2009 r. z tytułu zawartych umów pożyczek i dotacji w 2008 r. i 2009 r. wynosiły 1 700 000,00 zł. Dofinansowanie zadań z dziedziny Ochrony Ziemi przez Fundusz w 2009 r. obejmowało następujące grupy zadań:

Uporządkowanie gospodarki odpadami poprzez wdrażanie albo rozszerzanie systemu selektywnej zbiórki i wywozu odpadów komunalnych.

W 2009 r. Fundusz zawarł 3 umowy pożyczki na łączną kwotę 8 855 320,41 zł. Fundusz udzielił Miastu Łódź pożyczki w wysokości 6 000 000,00 zł, stanowiącej krajowy wkład własny Beneficjenta na pokrycie kosztów realizacji zadania „Projekt - Oczyszczanie

Tabela VII.11 Efekty rzeczowe/ekologiczne uzyskane w dziedzinie gospodarka wodna

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Zwiększenie pojemności retencyjnej zbiorników wodnych	m ³	7 156	10 300	17 456
Długość regulowanej linii brzegowej	mb		45 744	45 744
Obszar objęty oddziaływaniem	ha	1 418	1 204	2 622
Budowa/przebudowa stacji uzdatniania wody	szt.	5	4	9
Długość wodociągu	mb	12 384	47 024	59 408
Ilość przyłączy wodociągowych	szt.	85	648	733
Ilość wody dostarczanej	m ³ /rok	28 374	292 686	321 060

nie ścieków w Łodzi (Faza I) 2000/PL/16/P/PE/013 Kontrakt 04 - Gospodarka osadowa na GOŚ ŁAM” finansowanego z instrumentu przedakcesyjnego ISPA, a następnie z Funduszu Spójności. W ramach umowy zawartej z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Opocznie zakupiono samochód do selektywnej zbiórki odpadów. Natomiast na podstawie umowy zawartej z Miastem i Gminą Wieluń, Fundusz udzielił dofinansowania na budowę linii segregacji odpadów i kompostowni.

Podjęcie działań związanych z przywracaniem właściwych parametrów gruntów zdegradowanych poprzez zamykanie i rekultywację składowisk oraz dostosowanie składowisk odpadów do dyrektyw Unii Europejskiej.

W ramach tej grupy zawarto jedną umowę z Gminą Mokrsko na rekultywację oraz zamknięcie składowiska odpadów komunalnych w gminie Mokrsko.

Podjęcie działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych w tym likwidacja mogiłników oraz usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W omawianej grupie zadań zawarto jedną umowę dotacji. Fundusz wsparł finansowo Województwo Łódzkie na realizację zadania „Likwidacja 7 sztuk mogiłników na terenie województwa łódzkiego - etap I”.

Tabela VII.12 Efekty rzeczowe/ekologiczne uzyskane w dziedzinie ochrona ziemi

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Ilość odpadów przeznaczonych do odzysku lub recyklingu	Mg/rok	0	11.821,36	11.821,36
Stworzenie warunków do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych	Mg/rok	0	11,82	11,82
Linie segregacji odpadów	szt.	1	2	3
Kompostownie	szt.	1	0	1
Samochody do wywozu odpadów	szt.	1	6	7
Stacje do odwadniania/higienizacji/ oczyszczania osadu	szt.	0	2	2
Pojemniki na odpady	szt.	0	107	107
Rekultywacja składowisk	ha	0	1,34	1,34

Ochrona Przyrody i Krajobrazu

W 2009 r. Fundusz udzielił pomocy finansowej na realizację zadań z dziedziny Ochrony Przyrody zawierając 40 umów dotacji na łączną kwotę 3 219 160,39 zł. Na podstawie zawartych umów w 2009 r. Beneficjentom została przekazana kwota 2 405 695,78 zł, a na podstawie umów z 2008 roku przekazano 1 026 355,20 zł. Zobowiązania Funduszu do przekazania odbiorcom pomocy finansowej w 2010 r. z tytułu zawartych umów w 2009 r. wynoszą 813 464,61 zł, a z umów zawartych w 2008 roku 107 700,52 zł.

Tematycznie dofinansowywane zadania przez Fundusz z dziedziny Ochrony Przyrody i Krajobrazu można podzielić na cztery grupy obejmujące:

Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

W 2009 r. Fundusz zawarł z Powiatem Łęczyckim umowę w ramach której zostały opracowane uproszczone plany urządzania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa na terenach Nadleśnictw: Koło, Kutno, Grotniki.

Prace leczniczo-pielęgnacyjne, pielęgnacje starodrzewia w parkach, konserwacje pomników przyrody, rekonstrukcje założenia parkowych i terenów zielonych

W ramach tej grupy zadań zostało zawartych 26 umów dotacji na kwotę 1 829 996,83 zł, w wyniku których zrealizowano zabiegi usunięcia zbędnych nalotów i odrostów korzeniowych oraz koszenie łąk, usunięto posusz, uformowano i prześwietlono korony drzew, oczyszczono, wyprofilowano i zabezpieczono ubytki powierzchniowe i wgłębne. Powyższe zadania

były realizowane m.in. na terenie Łodzi, Sieradza, Tomaszowa Mazowieckiego, Zgierza, Łasku oraz w zabytkowym parku w Nieborowie.

W celu zachowania w stanie niezmiennym lub mało zmienionym przedmiotu ochrony, w rezerwach przyrody – „Winnica”, „Jeziorsko” i „Polana Siwica” podjęto działania polegające na wycinaniu i usuwaniu poza teren rezerwatu drzew i krzewów gatunków ekspansywnych oraz wykaszaniu roślinności zielonej. Fundusz dofinansował także prace lecznicze na drzewostanie na terenie Miasta Łodzi. W ramach tego zadania wykonano zabiegi ochronne polegające na zakładaniu opasek lepowych na 1414 sztukach kasztanowców.

Urządzanie terenów zielonych i uzupełnianie nasadzeń.

Środki finansowe Funduszu przeznaczone były na uzupełnianie nasadzeń i urządzenie terenów zielonych. W ramach tej grupy zadań zawarto 10 umów dotacji na łączną kwotę 255 397,27 zł. Prace te przyczyniły się do powiększenia terenów zieleni na obszarach o charakterze nieużytków oraz na terenach miejskich, silnie zurbanizowanych, gdzie utworzyły naturalne bariery akustyczne i pyłowe. Efektem zrealizowanych działań będzie również stworzenie korzystniejszych warunków. Zadania realizowane w tej grupie to między innymi utworzenie enklaw zieleni na terenach: Miasta Łódź, Miasta Zduńska Wola, Gminy Miasto Głowno. Ponadto dokonano nowych nasadzeń m.in. na terenach: Alei Grunwaldzkiej w Sieradzu, przykościelnych w Kadłubie i w Popowicach, wokół budynku gimnazjum w Rozprzy.

Poprawa warunków bytowych zwierząt

W zakresie omawianej grupy zawarto 3 umowy dotacji na łączną kwotę 1 126 026,29 zł. Fundusz dofinansował dwa zadania związane z poprawą warunków bytowych zwierząt w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym w Łodzi oraz urządzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt w Piotrkowie Trybunalskim.

Badania Naukowe i Ekspertyzy

W 2009 r. z dziedziny Badania Naukowe i Ekspertyzy Fundusz zawarł 9 umów dotacji na łączną kwotę 795 808,80 zł. W 2009 r. przekazano, na podstawie umów zawartych w 2009 roku, kwotę w łącznej wysokości 576 807,00 zł. Na podstawie umów zawartych w latach 2007-2008 przekazano kwotę w łącznej wysokości 842 046,30 zł, z czego w formie dotacji 831 066,30 zł, a w formie pożyczek 10 980,00 zł. Zobowiązania Funduszu z tytułu zawartych umów w 2009 r. do przekazania odbiorcom pomocy finansowej w 2010 r. w formie dotacji wynoszą 219 001,80 zł. Natomiast zobowiązania Funduszu z tytułu zawartych umów w 2008 r. w formie pożyczek wynoszą 186 217,20 zł, a w formie dotacji 154 885,32 zł.

W ramach dziedziny Badania Naukowe i Ekspertyzy Fundusz w 2009 r. wspomagał finansowo zadania zakwalifikowane do poniższych grup:

Prace badawcze realizowane przez wyższe uczelnie i jednostki naukowo-badawcze.

W ramach tej grupy Fundusz wsparł Uniwersytet Łódzki przy realizacji zadania „Zakup analizatora MAZAR - 01s do określenia stężenia radioizotopu ¹⁴C w próbkach środowiskowych”.

Opracowania, ekspertyzy z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej związane z ochroną wód i gospodarką wodną, gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi, ochroną powietrza, edukacją ekologiczną oraz ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Zadanie realizowane w ramach umowy dotacji zawartej z Powiatem Radomszczańskim na zadanie „Inwentaryzacja i lokalizacja wraz z badaniami gleby mogilników zlokalizowanych w miejscowościach Wielgomłyny, Ochotnik, gm. Masłowice, Cmentarzyk (Katarzynów) gm. Kobieli Wielkie” przyczyni się do szczegółowego opisu mogilników wpisanych do rejestru WIOŚ i Planów Gospodarki Odpadami.

Wykonanie planów ochrony dla rezerwatów i parków krajobrazowych oraz dla terenów NATURA 2000.

W tej grupie zadań dofinansowanie otrzymały: Województwo Łódzkie na zadanie „Sporządzenie Projektu Planu Ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego”, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi na sporządzenie planów ochrony wraz z projektami zarządzeń dla 28 rezerwatów przyrody położonych na terenie województwa łódzkiego w latach 2009-2011.

Monitoring środowiska realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi.

Dzięki dofinansowaniu przez Fundusz monitoringu środowiska zakupiono i zamontowano stację pomiarów automatycznych zanieczyszczenia powietrza w Piotrkowie Trybunalskim, posadowiono poborniki pyłu PM10 w Piotrkowie Trybunalskim, w Opocznie i w Pabianicach oraz wykonano modelowanie matematyczne emisji zanieczyszczeń powietrza w województwie łódzkim.

Opracowanie programów ochrony powietrza i ochrony środowiska przed hałasem.

W ramach tej grupy zadań podpisano 2 umowy dotacji z Województwem Łódzkim na zadania:

Wykonanie opracowania pt. „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych i ekspresowych

z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami L_{dwn} i L_n , na lata 2009-2014”.

Wykonanie opracowania pt. „Opracowanie programów ochrony powietrza dla strefy województwa łódzkiego, w których przekroczone zostały poziomy dopuszczalne substancji plus margines tolerancji (art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska).

Systemy kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska przewidzianych ustawą, w szczególności tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska i obowiązanych do ponoszenia opłat.

W tej grupie zadań Fundusz zawarł z Województwem Łódzkim umowę dotacji na zadanie „Zakup systemów informatycznych do zarządzania informacjami środowiskowymi i opłatami za korzystanie ze środowiska”.

Edukacja Ekologiczna

W 2009 r. Fundusz, w ramach dziedziny Edukacja Ekologiczna zawarł 150 umów dotacji na kwotę 3466016,35 zł. Na ich podstawie w 2009 r. wypłacono 2140954,38 zł, a do przekazania w latach 2010-2011 pozostała kwota 1310674,74 zł. Ponadto na podstawie umów zawartych w latach 2007-2008 w 2009 r. wypłacono kwotę 1507620,18 zł, a zobowiązania Funduszu na lata następne z powyższych umów wynoszą 183494,92 zł.

Projekty edukacyjne dofinansowane przez Fundusz realizowane były przez gminne placówki oświatowe i ośrodki kultury, organizacje pozarządowe, nadleśnictwa i parki krajobrazowe, wyższe uczelnie, Łódzki Ogród Zoologiczny i Botaniczny, spółki prawa handlowego. W 2009 r. Fundusz podpisał 10 umów na przeszkolenie służb samorządowych w zakresie ochrony środowiska i zasad pobierania opłat za jego korzystanie, na konferencje, seminaria. Na ten cel Fundusz przeznaczył kwotę 195908,00 zł dla Województwa Łódzkiego i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi, dla gmin i organizacji pozarządowych.

Fundusz zawarł 18 umów dotacji na kwotę 346533,24 zł na zadania obejmujące działalność wydawniczą. Dofinansowanie przeznaczone zostało na wydawnictwa, foldery, albumy przyrodnicze i kalendarze, materiały konferencyjne, dodatki ekologiczne w czasopiśmie i w biuletynach.

Fundusz zawarł 11 umów dotacji na kwotę 237580,00 zł na organizację rajdów ekologicznych, plenerów plastycznych, festiwali, pikników oraz innych zadań z edukacji ekologicznej. W ramach tych umów dofinansowano wycieczki i rajdy do rezerwatów przyrody województwa łódzkiego organizowane przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział im. J. Czeraszewicza w Łodzi w ramach programu „Poznajemy rezerваты przyrody okolic Łodzi”. Imprezą zasługującą na szczególną uwagę był dofinansowany po raz kolejny przez Fundusz XIII Międzynarodowy Festiwal Filmów Przyrodniczych im. Włodzimierza Puchalskiego połączony z warsztatami ekologicznymi dla dzieci i młodzieży organizowany przez Wytwórnę Filmów Oświatowych i Programów Edukacyjnych w Łodzi. W Rogowie na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego SGGW odbył się piknik ekologiczny pod hasłem „Latem pod drzewami”, a Gminny Ośrodek Kultury w Rzęczy, jak co roku, zorganizował plener malarski „Naturalne środowisko na płótnie utrwalone”. Gmina Zduńska Wola była organizatorem II Festynu związanego z recyklingiem odpadów pod hasłem „Mamy rady na odpady”. Mieszkańcy gminy i gmin ościennych w trakcie imprezy oddawali posegregowane odpady typu: makulatura, opakowania ze szkła białego, osobno z kolorowego, elektroodpady i baterie, opony itd., a w zamian otrzymywali talony na odbiór sadzonek roślin lub żarówek energooszczędnych.

Wszystkim działaniom realizowanym z zakresu edukacji ekologicznej za pomocą środków Funduszu przyświecał wspólny cel - **uzyskania u uczestników programów pozytywnych zmian dotyczących wzrostu poziomu świadomości ekologicznej**, poszerzenie wiedzy o ochronie środowiska i otaczającej przyrodzie.

Tabela VII.13 Osiągnięte efekty rzeczowe/ekologiczne w dziedzinie edukacja ekologiczna

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w roku 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Szacunkowa liczba dzieci, młodzieży i dorosłych bezpośrednio objętych edukacją ekologiczną	osób	ok. 90 000	ponad 85 000	ponad 175 000
Liczba potencjalnych odbiorców biorących pośrednio udział w imprezach ekologicznych	osób	ponad 580 000	ponad 930 000	ponad 1 500 000
Liczba zamontowanych tablic dydaktycznych	ilość	ok. 300	ok.180	ok. 480

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w roku 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Konferencje, seminaria, sympozja i szkolenia	ilość	96	50	ponad 140
Liczba konkursów w ramach programów ekologicznych	ilość	ponad 240	ponad 230	ponad 470
Liczba odbiorców prenumerowanych czasopism	liczba jednostek	ok. 200	ok. 700	ok. 900
Liczba wycieczek	ilość	ponad 250	ponad 300	ponad 550

2.1.4. Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska

W ramach dziedziny Pozostałe Zadania Ochrony Środowiska Fundusz w 2009 r. wspomagał finansowo zadania, które zostały zakwalifikowane do dwóch grup:

- zapobieganie poważnym awariom i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz likwidacja ich skutków,
- inne zadania ochrony środowiska.

W 2009 r. w tej dziedzinie zostało zawartych 39 umów na łączną kwotę 6 481 333,20 zł, w tym 36 umów dotacji na kwotę 5 497 373,20 zł oraz 3 umowy pożyczek na kwotę 983 960,00 zł. Łącznie na podstawie umów z 2009 r. Fundusz przekazał kwotę 6 016 960,60 zł, z czego 5 341 720,60 zł w formie dotacji i 675 240,00 zł w formie pożyczek. Na podstawie umów z 2008 r. przekazano w formie pożyczek 73 600,00 zł, a w formie dotacji kwotę 2 677 282,91 zł.

Zobowiązania Funduszu z tytułu zawartych umów w 2009 r. do przekazania odbiorcom pomocy finansowej w 2010 r. w formie dotacji wynoszą 155 327,40 zł, a w formie pożyczek 308 720,00 zł.

W grupie **zapobiegania poważnym awariom i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz likwidacja ich skutków**, Fundusz wspierał działania mające na celu wyposażenie w sprzęt ratownictwa techniczno-drogowo-ekologicznego, w tym w pojazdy ratownicze, gaśnicze i zestawy ratownicze oraz w inny niezbędny sprzęt dla służb kierujących i biorących czynny udział w likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Podejmowane działania w ramach dofinanso-

wywanych zadań z tego zakresu zwiększą gotowość bojową jednostek, jak i pozwolą ograniczyć strefy skażeń substancjami i środkami chemicznymi uwalnianymi w wypadkach drogowych.

Na ww. zadania w ramach 34 umów dotacji i jednej umowy pożyczki Fundusz przeznaczył środki w wysokości 5 770 692,60 zł. Pomoc finansową otrzymały:

- Państwowe Straże Pożarne,
- Ochotnicze Straże Pożarne.

W grupie **Inne zadania ochrony środowiska** Fundusz zawarł w 2009 r. 2 umowy dotacji na łączną kwotę 226 680,60 zł oraz 2 umowy pożyczek na kwotę 483 960,00 zł.

Dotację otrzymali następujący Beneficjenci:

- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi na zakup dwóch samochodów typu SUV, oprogramowania i sprzętu informatycznego oraz biurowego, niezbędnych do należytego i sprawnego wykonania zadań związanych z ochroną środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Łodzi na monitoring środowiska, poprzez badanie i analizę spalin pojazdów samochodowych - zakup specjalistycznego sprzętu.

Umowy pożyczek zostały zawarte z:

- Gminą Żarnów - na zakup sprzętu do utrzymania zieleni na terenie gminy Żarnów,
- Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łęczycy Sp. z o.o. - na zakup specjalistycznego samochodu do utrzymania sprawności i czystości sieci kanalizacyjnych.

Tabela VII.14 Przykładowe efekty rzeczowe/ekologiczne uzyskane w dziedzinie pozostałe zadania ochrony środowiska

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Opracowanie uproszczonych planów urzędowania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	ha	0	15 218,91	15 218,91
Prace leczniczo pielęgnacyjne, konserwacja i rekonstrukcja zieleni: - drzewa i krzewy	szt.	3 007	2 710	5 717
Zwiększenie terenów: - nowe nasadzenia drzew, krzewów i bylin	szt.	138	15 077	15 215

Wyszczególnienie	Jednostki	Efekty uzyskane z umów zawartych w 2009 r.	Efekty uzyskane z umów z lat ubiegłych	Łącznie uzyskane efekty
Zakup samochodów pożarniczych	szt.	28	9	37
Karosacja i uzbrojenie samochodów strażackich	szt.	1	1	2
Agregat prądotwórczy, prądnica	szt.	11	18	29
Pompa	szt.	3	1	4
Ubrania specjalne: gazoszczelne, UPS	szt.	2	6	8
Samochód specjalistyczny z wyposażeniem do badania składu spalin samochodowych	szt.	2	0	2
Sprzęt komputerowy dla służb ochrony środowiska	szt.	124	0	124
Sprzęt do pielęgnacji zieleni, utrzymania rowów przydrożnych i melioracyjnych,	kpl.	2	1	3
Motopompa szlamowa	szt.	0	12	12
Samochód dla służb ochrony środowiska	szt.	2	0	2
Samochód do wywozu nieczystości płynnych	szt.	0	1	1

Lista autorów

Tomasz Cechowski

Anetta Domańska-Traczyk

Dominka Jeżewska-Zajdel

Barbara Kowalczyk

Joanna Kruk-Olczyk

Elżbieta Lewandowska-Żyndul

Dorota Linowiecka

Michał Ochota

Karolina Piłacińska

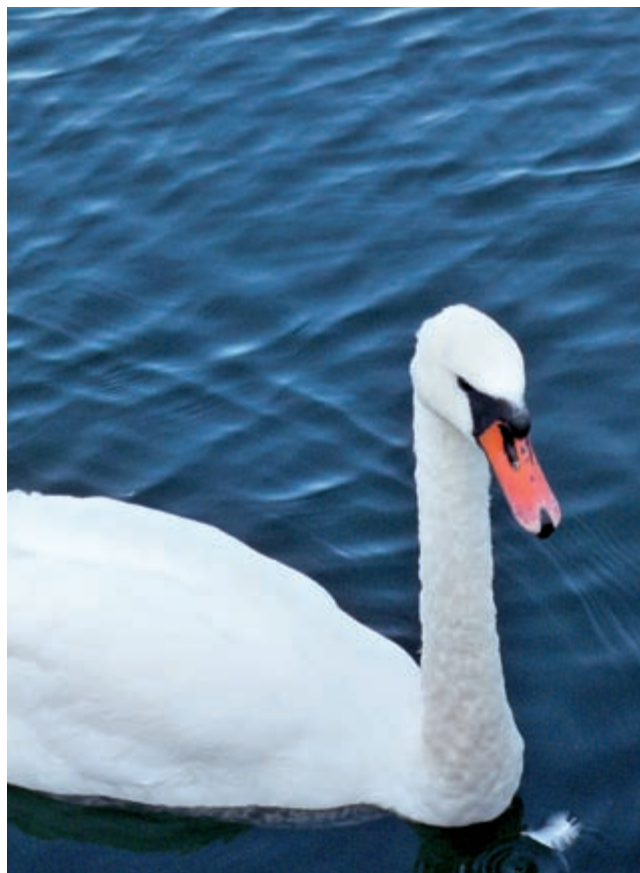
Kacper Skopiński

Małgorzata Skupińska

Jan Sztaudynger

Wiewiórka pospolita (*Sciurus vulgaris*) – jeden z ulubionych dzikich gryzoni (fot. L. Biedrzycki)

Łabędź niemy (*Cygnus olor*) – tak mu się spodobało w środowisku urządzonym przez człowieka, że wiele ptaków zrezygnowało z zimowych wędrówek, pozostając w kraju (fot. M. Maks)

Pleszka (*Phoenicurus phoenicurus*) – częsty, choć nie-liczny mieszkaniec parków, ogrodów, sadów i innych biotopów w pobliżu człowieka (fot. L. Biedrzycki)

Sroka (*Pica pica*) gatunek będący w ekspansji, zwłaszcza w miastach. Jednym z ulubionych pokarmów są jaja i pisklęta innych gatunków (np. wróbli), (fot. L. Biedrzycki)

Żaba z grupy żab zielonych (*Rana esculenta complex*) – występują u nas trzy gatunki trudne do zidentyfikowania i swobodnie się krzyżujące. (fot. M. Maks)

Krzyżak (*Araneus sp.*) – jeden z bardziej pospolitych i budzących respekt pajaków (fot. L. Biedrzycki)

Rusałka pawik (*Inachis io*) – jeden z naszych piękniejszych i najbardziej charakterystycznych motyli (fot. L. Biedrzycki)

Rusałka admirał (*Vanessa atalanta*) – chyba najefektowniejszy przedstawiciel rodzaju *Vanessa* (fot. L. Biedrzycki)

Polowiec szachownica (*Melanargia galathea*) – pospolity gatunek polan leśnych, łąk i przydroży (fot. L. Biedrzycki)

Winniczek (*Helix pomatia*) – jego pierwotny zasięg występowania obejmował najprawdopodobniej południową Polskę skąd na resztę kraju został przeniesiony przez człowieka (fot. M. Maks)

Galasy na liściach dębu dawniej wykorzystywane w produkcji atramentu (fot. L. Biedrzycki)

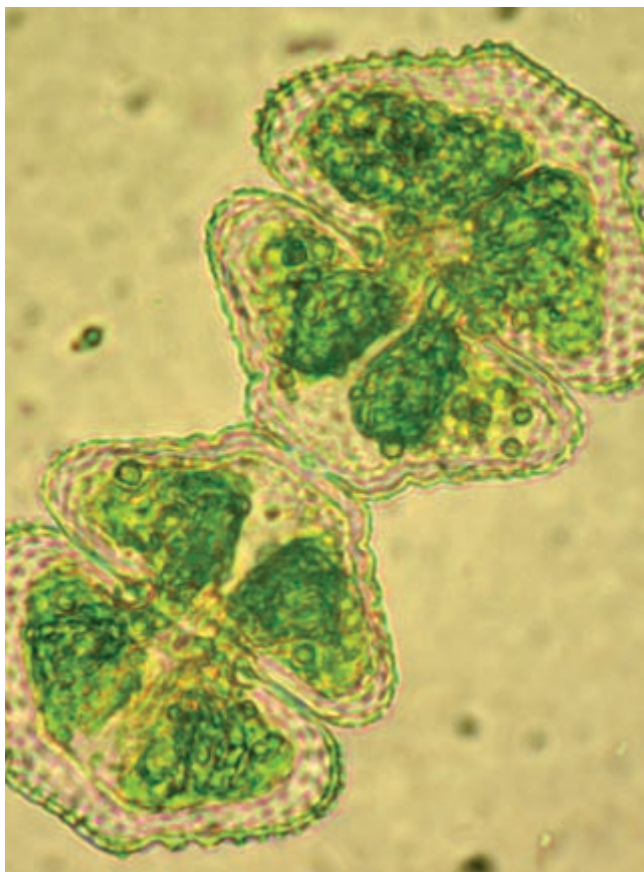
Koźlarz babka (*Leccinum scabrum*) – jeden z ulubieńców grzybiarzy (fot. L. Biedrzycki)

Borowiki szlachetne (*Boletus edulis*) są to jedne z najbardziej poszukiwanych grzybów jadalnych, ceniony ze względu na walory smakowe. (fot. F. Wielgus)

Organizmy wykorzystywane w monitoringu do biologicznej oceny jakości wód

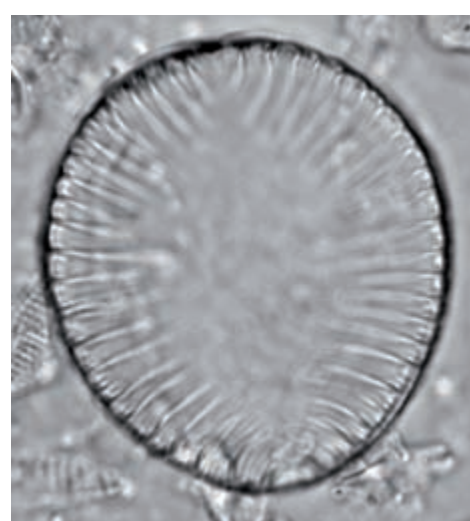
Desmidie – *Cosmarium quasillus* P. Lundell – to glony spotykane przeważnie w wodach stojących, stanowią one doskonałą grupę organizmów wskaźnikowych (fot. B. Szulc)

Okrzemki należą do najliczniejszej grupy glonów liczącą około 100 tys. gatunków charakteryzującą się doskonałymi właściwościami wskaźnikowymi – *Calloneis amphibaena* (Bory) Cleve jest to gatunek charakterystyczny dla wód o podwyższonym stężeniu związków biogennych, tolerujący wysokie zawartości elektrolitów w wodzie (fot. B. Szulc)

Sinice – *Rivularia planktonica* Elkin – to gatunek charakterystyczny dla wód zanieczyszczonych, tworzący bardzo często zakwity w wodach zarówno płynących jak i stojących o podwyższonym stężeniu związków biogennych (fot. B. Szulc)

Okrzemki – *Surirella crumena* Brebisson ex Kützing – to gatunek charakterystyczny dla wód o umiarkowanym zanieczyszczeniu organicznym i małej zawartości związków biogennych spotykany w wodach o dobrym stanie ekologicznym (fot. B. Szulc)

**INFORMACJA
O WOJEWÓDZKICH SŁUŻBACH
OCHRONY ŚRODOWISKA**

**REGIONALNA DYREKCJA
OCHRONY ŚRODOWISKA**
90-113 Łódź, ul. Traugutta 25
sekretariat tel. +42 665 03 70
sekretariat fax +42 665 03 71

**DEPARTAMENT ROLNICTWA
I OCHRONY ŚRODOWISKA ŁÓDZKIEGO
URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO**

90-051 Łódź, al. Piłsudskiego 8
telefon +42 663 35 30
fax +42 663 35 32

**WYDZIAŁ OCHRONY ŚRODOWISKA
I ROLNICTWA URZĘDU MIASTA ŁODZI**

90-365 Łódź, ul. Tymienieckiego 5
telefon +42 638 47 11
fax +42 638 47 47

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT
OCHRONY ŚRODOWISKA**

90-006 Łódź, ul. Piotrkowska 120
centrala +42 633 33 43
fax +42 633 33 33

Delegatura WIOŚ w Piotrkowie Trybunalskim

97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Bawełniana 18
centrala (+44) 648 67 77
fax (+44) 646 46 65

Delegatura WIOŚ w Sieradzu

98-200 Sieradz, ul. P.O.W. 70/72
centrala +43 822 37 60
fax +43 822 09 81

Delegatura WIOŚ w Skierniewicach

96-100 Skierniewice, al. Macieja Rataja 11
centrala +46 833 42 89
fax +46 833 33 77

**WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ**

90-562 Łódź, ul. Łąkowa 11
telefon +42 639 51 10
fax +42 639 51 21

LIGA OCHRONY PRZYRODY

90-430 Łódź, ul. Piotrkowska 113
telefon +42 633 30 45